

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่พำนักแห่งจิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE RESIDENT OF MIND

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2021
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	ที่พำนักแห่งจิต
โดย	นิตยา เหิรเมฆ
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ศาสตราจารย์ พัดยศ พุทธเจริญ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ทินกร กาษรสุวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ศาสตราจารย์พัดยศ พุทธเจริญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ปราการ จันทร์วิชิต)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณพิชญ์ สุภานิมิตร)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณาย บุญญานันต์)

60003211 : ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : พื้นที่, จิต

นางสาว นิตยา เหิรเมฆ: ที่พำนักแห่งจิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศาสตราจารย์
พัทยศ พุทธเจริญ

วิทยานิพนธ์หัวข้อ “ที่พำนักแห่งจิต” เป็นการสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพแห่งพื้นที่อันมี
นัยเป็นวิหารจิตคือที่อยู่ที่พักของจิตที่อยู่ในกำกับ “สติ” ซึ่งสื่อสาระนามธรรมถึงความสัมพันธ์ใน
แบบที่เกี่ยวพันหรือค้ำจุนกันและกันระหว่าง “กาย” กับ “จิต” ที่หลอมรวมผสานเข้าด้วยกันก่อรูป
เกิดเป็น “มนุษย์” หรือ “ร่างกาย” ซึ่งร่างกายหรือ “รูปกาย” คือ “ร่างสมมติ” เป็นเปลือกนอกที่
ห่อหุ้มพลังงานที่อ่อนโยนอ่อนไหวและโยกโคลงเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา “จิต” เป็น “นาย” คือผู้ที่
ใช้ร่างกายให้เป็นไปตามเจตจำนง “ร่างกาย” เป็นเพียง “บ่าว” ดังนั้นจิตจึงมีธรรมชาติที่แตกต่างจาก
กาย จิตของมนุษย์แบ่งออกเป็น 3 ภาคที่ก่อปรด้วย คือ “จิต” ภาคค้นหา ภาคน้ำใจ และภาคปัญญา
โดยนัยเหล่านี้ต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ที่จะขาดเสียมิได้ ทว่าจิตพึงพาอาศัยและมีสัมพันธ์
ต่อกันทั้งยามทุกข์ (suffering) และยามสุข (happiness) ตามสิ่งกระทบเร้าที่เติมเปี่ยมไปด้วยอารมณ์
ต่าง ๆ ที่มุ่งแสวงหาแต่ความพึงพอใจให้กับร่างกายอันเป็นอารมณ์แห่งความอยากหรือความโลภซึ่ง
เป็นความปรารถนาในความรัก ความหลง ความโหยหา ทว่าระคนไปด้วยความสับสน ความหวาดกลัว
หวาดระแวง ที่ปรุงแต่งทำให้ “จิต” แปรผกผันหรือกลายเป็นชีวิตที่ผสมผสานไว้ด้วยรูปแบบที่
หลากหลายเข้าด้วยกันรวมถึงการตั้งรับ การยอมรับและกล้าเผชิญหน้าต่อสิ่งที่เกิดขึ้นด้วย เพราะ
มนุษย์ประกอบขึ้นด้วยจิตทั้งสามภาคดังกล่าว แต่ความพอดีอย่างเป็นดุลยภาพของจิตทั้งสามภาค
ย่อมก็คือ ลักษณะของจิตที่ดีและทั้งนี้ควรขึ้นอยู่กับจิตภาคปัญญาเป็นสำคัญที่จะคอยควบคุมจิตภาค
อื่น ๆ ให้เป็นความสมดุล

อนึ่ง ความอยากความต้องการล้วนเป็นพื้นฐานแห่งธรรมชาติภายใต้จิตสำนึกทั้งสิ้น ทว่าจะ
มีมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไปแต่ละคน ขึ้นอยู่ที่ความเข้มแข็งของจิต (ภาคปัญญา) จิตภาคค้นหา
จึงมีนัยเป็นความคิดของอารมณ์ความอยากในความต้องการความสุขทางร่างกายแต่ก็หาใช่ทุกสิ่ง
ที่โหยหาแล้วจะได้มาโดยง่าย และโดยนัยนี้จึงอุปมาเปรียบพื้นที่ที่จิตแฝงร่วมอยู่เป็นเหมือนสภาพที่ถูก
โอบล้อมไว้ด้วยความอบอุ่น หากแต่ภาพที่เห็นนั้นเป็นเพียงบริบทแห่งความลวงที่มีทั้งซ้ายและ
ขวา ทั้งบนและล่าง ดังรูปสมมาตร (symmetry) หากสำรวจพิจารณาด้วยจิตให้กว้างและลึกเข้าไปถึง
แก่นแท้โครงสร้างภายในย่อมจะเห็นว่าสภาพของจิตนั้นถูกรูปลวงห้อมล้อมนำพาจิตให้เตลิดไปสู่
สภาวะอนันต์ (infinity) ซึ่งเป็นเพียงหน่วยย่อยหรือเศษเสี้ยว (fragment) ของพื้นที่ส่วนใหญ่ที่มีขนาด
เป็นเอกภาพเปรียบได้ดังบริบทของสังคมที่ซ้อนทับด้วยความเจริญทางวัตถุและมีความจริงที่เร้นแฝง

ภายซุกซ่อนอยู่ เป็นได้ทั้งดีและร้ายขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยภายนอกที่เป็นเพียงรูปกายห่อหุ้มอยู่รอบด้าน
 'ไร้ซึ่งกำแพงขวางกั้นทางแห่ง "จิต" ในอีกนัยหนึ่งแล้ว "กาย" ก็เปรียบเสมือนเป็นดั่ง "วิหาร" พื้นที่ที่
 ถูกห่อหุ้มล้อมด้วยเสาทั้งสี่ที่ว่าไร้สิ่งปิดกั้นรอบด้านและนัยดังกล่าว "ที่พำนักแห่งจิต" นี้จึงเป็นเพียง
 ภาพแทนแห่งมายา "ความลวง" ที่ถูกปรุงแต่งสร้างขึ้นให้มีกายภาพที่ละม้ายคล้ายคลึงกับความเป็น
 ธรรมชาติของผืนป่า บ้างลึกลับ บ้างให้รู้สึกถึงความปลอดภัยเมื่อได้เห็นหรือได้อยู่ภายในอาณาบริเวณ
 สถานที่นั้น ทว่าหากสำรวจเพ่งพินิจด้วยสติปัญญาหรือทบทวนในสิ่งเสมือนจริงจะพบว่า "ความจริง"
 มันคือสิ่งลวงที่ถูกปรุงแต่งขึ้นเพื่อความต้องการของตนเองทั้งสิ้น ภาพสมมติแห่งผืนป่า พื้นน้ำและ
 สภาพแวดล้อมที่อุดมไปด้วยพืชพันธุ์ต่าง ๆ โดยนัยนี้เป็นกลวิธีแห่งทัศนศิลป์หรือกุศโลบายของการ
 สร้างกายภาพเชิงสภาวะหรือวิถีแห่งจิตที่เจตนาสื่อสารการรับรู้ถึงสิ่งที่ห่อหุ้มจิตไว้นั้นคือ "กาย" ได้
 สุขสงบหรือสภาพที่ได้รับการบ่มเพาะซึ่งเป็นกลวิธีของการสร้างสรรค์ผลงานที่อาศัยใช้กายภาพของ
 พื้นที่ป่าที่รกชัฏไปด้วยพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ อันเป็นสิ่งแวดล้อมที่น้อยคนจะได้สัมผัสโดยตรง เป็นเรื่องราว
 เนื้อหาแห่งจินตภาพถึงสถานที่ที่ข้าพเจ้าเองเฝ้าถวิลหา สถานที่อันก่อปรไ้วด้วยจิตเจตนาบริสุทธิ์
 ระหว่างความรักและความเมตตาซึ่งนัยทั้งสองนี้มีใช้สิ่งเดียวกัน เพราะความรักมีจุดมุ่งหมายมาเพื่อตัว
 เรา แต่ความเมตตานั้นเพื่อผู้อื่น ดังนั้นอิสรภาพจึงเป็นความปรารถนาของมนุษย์ และ "อิสรภาพ"
 โดยนัยนี้ย่อมคือความสุขสงบแห่งจิตนั่นเอง และด้วยเจตนาของการสร้างสรรค์ที่ให้ผู้รู้สึกถึงโครงสร้าง
 ของสถาปัตยกรรมที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับความเชื่อความศรัทธาในประเด็นเรื่อง "ธรรมะ ธรรมชาติ"
 หรือสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพแห่งดุลยภาพพื้นที่จิตอันก่อปรด้วย "สัจจะ สุนทรียะ และธรรมะ"
 โดยจินตนาการสร้างรูปแทนเชิงสมมติให้เป็นเสมือนหรือมีความละม้ายที่สอดคล้องกับการเป็นสิ่ง
 สมมาตรกันห่อหุ้มไว้ด้วยสภาพแวดล้อมแห่งผืนป่าทั้งชายและขวา บนและล่าง อันสะท้อนกันและ
 กันจนเสมือนประหนึ่งถูกสร้างขึ้นใหม่โดยหลอมรวมกายและจิตให้เป็นพื้นที่แห่งสัจฐาน "จิต" ที่
 มั่นคงหนักแน่นหากทว่าประณีตงดงามและให้ความรู้สึกที่อิสระ ดินอยู่ เบิกบาน และสงบเย็นหรือ
 ผ่อนคลายโดยอาศัยกระบวนการทางทัศนศิลป์งานศิลปะภาพพิมพ์กระบวนการพิมพ์ภาพพิมพ์ผิววน
 (Relief Printing Process) หรือเทคนิคแม่พิมพ์แกะไม้ (Woodcut) เป็นเครื่องมือและกลวิธีเฉพาะ
 ของตนเองในการสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพแห่งพื้นที่สภาวะจิตใจ "สภาวะอนันต์แห่งจิต" ที่อยู่
 ในกำกับด้วยสติรวมถึงเป็นอนุสติแก่ตนเองและเพื่อนมนุษย์ในสังคมให้พึงตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นล้วน
 เป็นสัจธรรมอันเป็นเรื่องธรรมดาแห่งความจริงและต้องอยู่ร่วมกับมันให้ได้อย่างผู้เชื่อมั่นในศักยภาพ
 แห่งสติปัญญาของมนุษย์ เชื่อมมั่นในกฎธรรมชาติที่ตายตัวและเป็นเหตุเป็นผลที่จะทำให้เราเข้าใจ
 ธรรมชาติอย่างผู้เคารพนอบน้อมต่อธรรมชาติและเมื่อเราเข้าใจเราย่อมจะไม่เกิดอารมณ์หรือโยกโคลง
 ไปตามอารมณ์แห่งความปรารถนาต่าง ๆ รู้ว่า ทุกสิ่งเป็นไปเพราะต้องเป็นไป ดังเช่น "คุณธรรมเกิด
 จากปัญญา" เหตุผลมักจะถูกจำกัดด้วยอารมณ์ ถ้านุชย์ตั้งอยู่แต่ในเหตุผล พฤติกรรมของมนุษย์ย่อม
 มาจากมูลเหตุเช่นเดียวกันกับธรรมชาติและแบ่งปันหลักคิดโดยนัยนี้ด้วยความเมตตาไปยังผู้ที่ประสบ

ปัญหาหรือกำลังเผชิญอยู่กับอุปสรรคเพื่อจักได้มีสติและมีกำลังใจขับเคลื่อนดำเนินชีวิตต่อไปอย่างผู้รู้
ตื่น รู้เบิกบานและสงบเย็นในที่พำนักแห่งจิตตนเอง

60003211 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : Place, Mind

MISS NITTAYA HERNMEK : THE RESIDENT OF MIND THESIS ADVISOR :
PROFESSOR PHATYOS BUDDHACHAROEN

This thesis “The resident of mind” is based on the concept of creating a balanced aesthetic harmony with regards to the “place” where the “mind” resides governed by conscience, and refers to the mutual relationship between body and mind. The physical body is an assumed outer shell housing sensitive and subtle energy that is subjected to change at all times. The mind is the master that commands the body while the body is merely its servant. Therefore the nature of the two are different and coexists mutually in the form of a “human being”. The human mind can be considered to have, among others, three important features: *desire, compassion and wisdom*, which form part of a person’s life. We rely on each other in times of both suffering and happiness aroused by the different feelings that seek satisfaction as a result of *desire* or greed, such as love, infatuation and craving that can lead to fear, suspicion and confusion. Consequently, the mind becomes unpredictable and fluctuates between resistance, acceptance and confrontation. Therefore, keeping the three features (*desire, compassion and wisdom*) in balance means having a positive mind with emphasis on *wisdom* to control and moderate *compassion* and *desire*.

Desire is a basic natural human impulse. But to what extent, how much or how little one desires, depends on the wisdom and strength of one’s mind. Emotional desires could involve feelings of wanting physical or material satisfaction, but not everything could be easily attained. Figuratively, this is like the mind being embraced by the illusion of warmth all around in every direction. If we look deep into the essence of it, we can see that the mind has been deceived into believing that it is infinite when in fact it is only a tiny fraction of the whole at the scale of the universe. In other words, it is like society being crowded with material growth and development full of hidden truths that are both good and bad, depending on the circumstances of the context that has no boundaries to restrict the mind. The body

is therefore a sanctuary without walls, and this “residence of the mind” is an illusion that is represented in this work by forests which can be mysterious at times and safe at others. However if we consider it carefully, it is actually a deception created to satisfy one’s own desire. The image of a forest with water, trees and plants, is a metaphor for the body that embraces the mind to give it warmth and peace which not all people are able to experience. This is the place that I longed for with a desire to be surrounded by love and compassion. Love is a sentiment to be obtained for one’s self while compassion is a feeling to be given to others. Freedom is also another desire of all human beings. In this context, to be free is to liberate the mind so that it may be at peace. In creating and producing such image, I have chosen to use woodcut and relief printing technique to convey about the infinite mind in connection with the laws of nature. Once we understand about nature, we can overcome our desires and feelings as “wisdom begets virtue” and will allow us to rationalize. It is intended that this notion is to be shared through compassion and encouragement for those who are in distress and despair so that they may overcome all obstacles and have the strength to continue in life awakened by the peacefulness and tranquility that resides within the mind.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกและกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิดที่อบรมสั่งสอนบ่มเพาะความประณีตงดงามอันเป็นความดีงามแก่ชีวิตพร้อมทั้งเป็นกำลังร่างกายแรงใจ และคอยสนับสนุนข้าพเจ้าเรื่อยมาตั้งแต่วัยเยาว์ในการให้โอกาสทางการศึกษาด้านต่างๆ และเป็นกำลังใจให้เสมอมา กราบขอบพระคุณครู-อาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยสติปัญญาที่รู้กระจ่างแจ่มชัดในศาสตร์และศิลป์แขนงต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์แพทย์ศ พุทธเจริญ รวมถึงคณาจารย์ผู้สอนทุกท่านในหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ ภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ให้คำชี้แนะแนวทางแห่งความสัมฤทธิ์และเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ชุดนี้จนประสบความสำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมายวัตถุประสงค์ อันเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่เปี่ยมไว้ด้วยคุณค่า คุณภาพอันประณีตงดงาม

ขอกราบขอบพระคุณกองทุนส่งเสริมการศึกษาศิลปะการสร้างสรรค์ศิลปะ มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ที่มอบทุนการศึกษา เพื่อสนับสนุนการสร้างสรรค์ผลงานทางการศึกษาให้สำเร็จลุล่วง

ท้ายนี้ขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมทุกท่านที่ให้การสนับสนุน เป็นกำลังใจรวมถึงคอยให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ เรื่องอย่างเต็มกำลัง อันเป็นสัมพันธภาพของกัลยาณมิตรที่ดียิ่งซึ่งได้อำนวยประโยชน์แก่การศึกษา การวิจัยและสร้างสรรค์ที่โน้มน้าวไปสู่การสร้างสังคมมวลรวมความสุขที่จิตใจด้วยสติและปัญญาตนเอง

นางสาว นิตยา เหิรเมฆ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
หน้า.....	ฏ
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
สมมติฐานของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
นิยามคำศัพท์.....	6
บทที่ 2.....	7
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	7
อิทธิพลด้านเนื้อหา.....	8
อิทธิพลจากธรรมชาติ.....	8
อิทธิพลจากแนวคิดทางจิตวิทยา.....	9
อิทธิพลจากแนวคิดทางพุทธปรัชญาธรรมะและธรรมชาติ.....	10
อิทธิพลจากรูปแบบทางจิตวิทยา.....	11
อิทธิพลด้านรูปแบบทางศิลปกรรมจากศิลปิน.....	12

สรุปผลที่ได้จากการศึกษา.....	15
บทที่ 3.....	16
ขั้นตอนการศึกษาและกระบวนการสร้างสรรค์.....	16
การศึกษาค้นคว้าข้อมูลในการสร้างสรรค์.....	17
วิธีการและเทคนิคในการสร้างสรรค์.....	19
ขั้นตอนการสร้างภาพต้นแบบ (Sketch).....	21
องค์ประกอบในการสร้างสรรค์.....	24
ขั้นตอนการเตรียมแม่พิมพ์.....	27
ขั้นตอนการสร้างแม่พิมพ์.....	29
ขั้นตอนการพิมพ์ผลงาน.....	30
อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์.....	31
บทที่ 4.....	34
แนวทางและการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์.....	34
ระยะที่ 1 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560.....	34
ระยะที่ 2 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560.....	39
ระยะที่ 3 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561.....	43
ระยะที่ 4 ผลงานวิทยานิพนธ์ ระหว่างปีการศึกษา 2561-2564.....	47
ผลงานชุดวิทยานิพนธ์.....	49
บทที่ 5.....	55
บทสรุป.....	55
รายการอ้างอิง.....	56
ประวัติผู้เขียน.....	57

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1	ภาพแสดงบรรยากาศในป่า สถานที่น้ำตกเอราวัณ..... 9
ภาพที่ 2	ตัวอย่างแบบทดสอบจิตวิทยา เข้าถึงเมื่อ 16 ธันวาคม 2562..... 11
ภาพที่ 3	ภาพผลงานของ มณี มีมาก “13/2015” เข้าถึงเมื่อ 16 ธันวาคม 2562 13
ภาพที่ 4	ภาพผลงานของ มณี มีมาก เข้าถึงเมื่อ 16 ธันวาคม 2562 13
ภาพที่ 5	ภาพผลงานของเมาริตส์ กอร์เนลิส แอ็ชเชอร์ (Maurits Cornelis Escher) เข้าถึง เมื่อ 16 ธันวาคม 2562 14
ภาพที่ 6	ภาพแสดงข้อมูลจากธรรมชาติ ถ่ายโดยผู้วิจัยสร้างสรรค์ สถานที่น้ำตกเอราวัณ จ.กาญจนบุรี ปี 2560 18
ภาพที่ 7	ภาพถ่ายจากธรรมชาติ ถ่ายโดยผู้วิจัยสร้างสรรค์ จาก น้ำตกเอราวัณ อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี ปี 2560 19
ภาพที่ 8	ภาพแสดงข้อมูลจากธรรมชาติ ถ่ายโดยผู้วิจัยสร้างสรรค์ สถานที่น้ำตกเอราวัณ อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี ปี 2560 20
ภาพที่ 9	ภาพแสดงข้อมูลจากธรรมชาติ ถ่ายโดยผู้วิจัยสร้างสรรค์ สถานที่น้ำตกเอราวัณ อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี ปี 2561 20
ภาพที่ 10	ภาพแสดงขั้นตอนการปรับค่าน้ำหนักแสงของภาพร่างต้นแบบ ด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอรื..... 21
ภาพที่ 11	ภาพร่างต้นแบบผลงานก่อนชุดวิทยานิพนธ์ปีการศึกษา 2560-2561 22
ภาพที่ 12	ภาพร่างต้นแบบผลงานวิทยานิพนธ์ปีการศึกษา 2561-2564..... 23
ภาพที่ 13	ภาพแสดงทัศนธาตุของเส้น (Line) ที่ถูกแกะด้วยเครื่องมือแกะไม้..... 24
ภาพที่ 14	ภาพแสดงทัศนธาตุรูปทรง (Form)..... 25
ภาพที่ 15	ภาพแสดงค่าน้ำหนักของแสงและเงา..... 26
ภาพที่ 16	ภาพแสดงขั้นตอนการเตรียมแม่พิมพ์..... 28
ภาพที่ 17	ภาพแสดงขั้นตอนการสร้างแม่พิมพ์..... 29

ภาพที่ 18	ภาพแสดงขั้นตอนการพิมพ์ผลงาน.....	30
ภาพที่ 19	ภาพอุปกรณ์สำหรับสร้างภาพร่างต้นแบบ	32
ภาพที่ 20	ภาพอุปกรณ์สำหรับสร้างแม่พิมพ์	32
ภาพที่ 21	ภาพอุปกรณ์สำหรับล้างแม่พิมพ์	33
ภาพที่ 22	ภาพอุปกรณ์สำหรับพิมพ์ผลงาน	33
ภาพที่ 23	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560.....	36
ภาพที่ 24	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560.....	37
ภาพที่ 25	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560.....	38
ภาพที่ 26	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560.....	40
ภาพที่ 27	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560.....	41
ภาพที่ 28	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560.....	42
ภาพที่ 29	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561.....	44
ภาพที่ 30	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561.....	45
ภาพที่ 31	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561.....	46
ภาพที่ 32	ผลงานวิทยานิพนธ์หมายเลข 1.....	49
ภาพที่ 33	ผลงานวิทยานิพนธ์หมายเลข 2.....	50
ภาพที่ 34	ผลงานวิทยานิพนธ์หมายเลข 3.....	51
ภาพที่ 35	ผลงานวิทยานิพนธ์หมายเลข 4.....	52
ภาพที่ 36	ผลงานวิทยานิพนธ์หมายเลข 5.....	53
ภาพที่ 37	ผลงานวิทยานิพนธ์หมายเลข 6.....	54

บทที่ 1

บทนำ

กล่าวคือดุลยภาพแห่งจิตหรือพลังแห่งจิต คือ “ความคิดคำนึง” และความคิดคำนึงโดยนัยนี้นั้นเปรียบเสมือนเป็นอำนาจหน้าที่ของจิตใจซึ่งอำนาจหน้าที่ของจิตใจสามารถสร้างภาพอุดมคติขึ้นใหม่ขึ้นจากภาพที่เห็นต่าง หรือจากภาพที่เป็นสาธารณะแบบทั่วไปจากความรู้สึก “แคร์บป” นักจิตวิทยาได้กล่าวไว้ในหนังสือ “ไวพจน์” ของเขาในประเด็นที่ว่า “ความเพ้อฝันคือความคิดถึงสิ่งต่าง ๆ โดยไม่เอาใจใส่ต่อธรรมชาติของสิ่งเหล่านั้น แต่ความคิดคำนึงมุ่งหมายที่จะสืบสาวเอาความละเอียดเหมือนและธรรมชาติอันแท้จริงของสิ่งที่คำนึงนั้นให้ปรากฏขึ้น เพราะฉะนั้นเราจะเห็นได้ว่าความเพ้อฝันย่อมมีภาพแท้ภาพเทียมผุดขึ้นปนเปกัน และสลับสับเปลี่ยนกันอย่างรวดเร็วในกระแสจิตแล้วแต่เหตุการณ์จะนำไป แต่ความคิดคำนึงจะไม่นำจิตออกนอกกลุ่มนอกทางความเพ้อฝันเป็นงานที่เกิดขึ้นเมื่อจิตใจไม่ผ่อนคลายแต่ความคิดคำนึงเป็นภาวะที่เกิดขึ้นในยามที่ดวงจิตใช้กำลังความมานะและปัญญาอย่างเต็มที่” (ไชยวัฒน์, 2535) กล่าวคือ ความคิดคำนึงเป็นอาการที่จิตใจทำโดยมีความสำคัญตัวเป็นอาการที่จิตใจสร้างความเจริญขึ้น ดังนั้นจิตใจจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นมูลฐานแห่งความประพฤติในทุก ๆ ด้าน รวมไปถึงความเจริญ ความเสื่อม ความสุขและความทุกข์ต่าง ๆ โดยนัยเหล่านี้เป็นเรื่องราวที่นำไปสู่ข้อมูลแรงบันดาลใจและกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้ก่อรูปเป็นกายภาพ “รูปแบบ” ตามเจตนาของแนวความคิดหรือที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ซึ่งนัยนี้สามารถแตกประเด็นที่นิยามว่าเป็นบริบทของศิลปะร่วมสมัยระบบปัจเจกอันประกอบด้วยเรื่องราวเนื้อหา(ความหมายความคิด)ตามรูปแบบและเทคนิควิธีการหากถ้าว่าพิจารณาภายใต้วิถีวิถีย่อมวิเคราะห์บริบทของการวิจัยสร้างสรรค์ทางด้านทัศนศิลป์ดังนัยนี้ออกเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อนึ่ง “กาย” และ “จิต” เป็นสิ่งที่เกื้อหนุนเกื้อกูลและค้ำจุนกันและกันหรือหลอมรวมประกอบเข้าด้วยกันเป็นสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่า “มนุษย์” ซึ่งเป็นร่างกายหรือ “รูปร่าง” คือ “ร่างสมมติ” หรือเปลือกนอกเป็นเสมือนพื้นที่ห่อหุ้มพลังงานที่อ่อนโยน อ่อนไหว และโยกโคลงเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ซึ่งให้นิยามว่า “จิต” ในอีกนัยหนึ่งแห่งจิตหรือ “นาย” คือผู้ที่ใช้ร่างกายให้เป็นไปตามเจตจำนง “ร่างกาย” หรือ “บ่าว” จึงคือสิ่งที่ถูกใช้โดยจิต “จิตเป็นนาย กายเป็นเพียงบ่าว” อันเป็น

พื้นฐานแห่งธรรมชาติของชีวิต ดังนั้นจิตจึงมีอยู่และมีธรรมชาติที่แตกต่างจากกาย โดยนัยทั้งสองสิ่งนี้นั้นต่างพึ่งพากันและมีสัมพันธ์ต่อกัน ทั้งยามทุกข์ (Suffering) และยามสุข (Happiness) ตามสิ่งเร้าที่มากกระทบและส่งผลต่อสิ่งที่อยู่ภายในซึ่งมีธรรมชาติที่เต็มเปี่ยมไปด้วยอารมณ์ต่าง ๆ ที่ล้วนแสวงหาแต่ความพึงพอใจให้กับร่างกายหรือเป็นอารมณ์แห่งความอยากในความสุขนทรีย์ ความปรารถนา ความรัก ความหลง ความโหยหา ความสับสน และความหวาดกลัวหวาดระแวง ที่ปรุงแต่งทำให้ “จิต” แปรผกผันหรือกลายเป็นชีวิตที่ผสมผสานกิจกรรมหลายอย่างเข้าด้วยกันรวมถึงการตั้งรับยอมรับและการเผชิญหน้าต่อสิ่งที่เกิดขึ้นด้วย

กล่าวได้ว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาล้วนต่างก็มีความอยากเป็นพื้นฐานแห่งธรรมชาติของชีวิตด้วยกันทั้งสิ้น ทว่าจะมีมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไปแต่ละคน ขึ้นอยู่ที่ความเข้มแข็งของจิตเอง ดังนั้นจิตที่ใฝ่หาหรือจิตภาคตัณหาจึงเป็นความคิดของอารมณ์แห่งความอยากในสิ่งที่ต้องการ แต่ก็หาใช้ทุกสิ่งทุกอย่างแล้วจะได้อะไรโดยง่ายไม่ โดยนัยนี้จึงอุปมาเปรียบพื้นที่ที่จิตแฝงร่วมอยู่เป็นเหมือนสภาพที่โอบล้อมอยู่ใกล้ตัว สร้างความอบอุ่นเมื่อได้เห็น แต่ทว่าภาพที่เห็นอันมีนัยเป็นเพียงบริบทแวดล้อมเสมือนจริงหรือเป็นดังความจริงความลวงที่ทั้งซ้ายขวาทั้งบนล่างเป็นภาพสมมาตร (Symmetry) หากแต่เพียงต้องใช้จิตที่กำกับโดยสติสำรวจพิจารณาให้กว้างและลึกเข้าไปถึงแก่นถึงโครงสร้างย่อมจะเห็นว่าหรือเป็นดังความจริงความลวงสภาพที่ห้อมล้อมจิตอยู่นั้นยังคงมีหนทางหรือช่องทางที่สามารถเพ่งมองให้ทะลุผ่านไปได้โดยไม่มีที่สิ้นสุดหรือไปจนถึงระยะอนันต์ (Infinity) เปรียบได้ดังบริบทแห่งความหลากหลายที่ซับซ้อนของสังคมยุคปัจจุบันซึ่งเต็มไปด้วยความเจริญทางวัตถุและมีความจริงที่เร้นแฝงกายซุกซ่อนอยู่ในความลวงนั้นเป็นได้ทั้งแง่ดีและด้านร้าย ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยของสิ่งทีมากกระทบเปลือกภายนอกอันเป็นเพียงรูปร่างที่ห่อหุ้มอยู่รอบด้าน ถ้าปราศจากสิ่งกันขวางทางแห่ง “จิต” ขณะสำรวจพิจารณาหรือหากเปรียบกายเป็นเสมือน “วิหาร” พื้นที่ที่ถูกห้อมล้อมด้วยเสาทั้งสี่ก็ย่อมกลายเป็น “ที่พำนักแห่งจิต” หรือเป็นภาพแห่งมายา “ความลวง” ที่ถูกปรุงแต่งสร้างขึ้นให้เป็นรูปแบบหรือมีรูปร่างที่ละม้ายคล้ายคลึงกันจนสร้างความรู้สึที่คุ้นชินคุ้นเคยและหลงไปกับความเป็นธรรมชาติ เพื่อให้รู้สึกปลอดภัยเมื่อได้เห็นหรือได้อยู่ภายในอาณาบริเวณสถานที่แห่งนั้น แต่ทว่าหากถ้าเราสำรวจเพ่งพินิจด้วยสติปัญญาและทบทวนในสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเสมือนจริงหรือมีความคล้ายที่สอดคล้องเชื่อมโยงกันในบริบทรอบด้านจะเห็นได้ว่า สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งลวงที่เราปรุงแต่งสร้างขึ้นเพื่อตนเองทั้งสิ้นหรือเพื่อให้ตนเองรู้สึกดี รู้สึกอบอุ่นปลอดภัยและสัมผัสได้ถึงความสุขสงบในพื้นที่แห่งนี้ กล่าวได้ว่าจินตภาพลวงหรือภาพสมมติแห่งผืนป่า พื้นน้ำ และสภาวะแวดล้อมที่อุดมไปด้วยพืชพันธุ์ต่าง ๆ โดยนัยนี้ย่อมเป็นวิถีแห่งจิตที่รับรู้ส่งผลให้สิ่งที่ห่อหุ้มจิตคือ “กาย” ได้สุขสงบ ผ่อนคลายความเหนื่อยล้าที่เกิดขึ้นจากปัจจัยรอบด้านในแต่ละวัน การสร้างสรรค์ผลงานที่อาศัยใช้กายภาพของป่าพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ อันเป็นสิ่งแวดล้อมที่คนกรุงฯ น้อยคนจะได้สัมผัสโดยตรงเป็นเรื่องราวเนื้อหาแห่งจินตภาพถึงสถานที่ที่ข้าพเจ้าเองเฝ้าถวิลหาและด้วยเจตนาสร้างสรรค์ผลงานให้สื่อ

ประเด็นสาระแห่งความหมายทางนามธรรมความรู้สึกที่สุขสงบแห่งดุลยภาพจิต โดยนำรูปแบบของธรรมชาติที่มีความงามและความหมายเชิงกายภาพมาปรับบริบทใหม่ให้มีรูปแบบที่โน้มน้าวความรู้สึกถึงโครงสร้างของสถาปัตยกรรมที่เชื่อมโยงกับความเชื่อความศรัทธาในประเด็นเรื่อง “ธรรมะ ธรรมชาติ” หรือสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพแห่งดุลยภาพพื้นที่จิตอันก่อปรด้วย “สัจจะ สุนทรียะ และธรรมะ” ผ่านกระบวนการพิมพ์ภาพพิมพ์ผิววน (Relief Printing Process) หรือภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut) ด้วยกลวิธีอันสะท้อนลักษณะพิเศษและมีอัตลักษณ์เป็นของตัวเอง

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสร้างรูปลักษณ์แห่งความสมดุลในธรรมชาติ โดยจินตนาการสร้างรูปแทนเชิงสมมติให้เสมือนหรือมีความละม้ายที่สอดคล้องกับการเป็นสิ่งที่สมมาตรกันบนพื้นฐานแห่งความต้องการของมนุษย์ที่ต่างแสวงหาซึ่งความสุขสงบทั้งกายและจิตใจ หากแต่แฝงไว้ด้วยความซับซ้อนให้นำค้นหาถึงวิถีทางแห่งความสุขแท้จริงและยั่งยืนคือที่จิตใจและเห็นด้วยสติปัญญาของตัวเอง

2. เพื่อสร้างสัญลักษณ์ของเนื้อหาซึ่งให้ความหมายทางนามธรรมสอดคล้องเชื่อมโยงกับสถานที่แห่งอุดมคติหรือโลกของมโนคติด้วยเจตนานำมาเป็นที่พักพิงแห่งจิตในบริบทพื้นที่ที่เป็นเสมือน “วิหาร” ในใจที่ถูกห่อหุ้มล้อมไว้ด้วยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติแห่งผืนป่าทั้งชายและขวา บนและล่าง อันเป็นสมดุลทางกายภาพที่สะท้อนกันและกันจนเสมือนประหนึ่งเป็นดุลยภาพเดียวกันของกายและจิต โดยนัยนี้อาศัยเรื่องราวของธรรมชาติที่มีความงามและความหมายทางกายภาพมาปรับบริบทสร้างขึ้นใหม่ให้เป็นสถานที่หรือพื้นที่แห่งสัญญาณ “จิต” ที่มั่นคงหนักแน่นหากทว่าประณีตงดงามและให้ความรู้สึกที่อิสระ ตื่นอยู่ เบิกบาน สงบเย็นหรือผ่อนคลายที่จิตโดยอาศัยกระบวนการทางทัศนศิลป์งานศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ เป็นเครื่องมือและกลวิธีเฉพาะของตนเอง ในการสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพแห่งพื้นที่สภาวะจิตใจที่อยู่ในกำกับด้วยสติ และเป็นอนุสติแก่ตนเองและเพื่อนมนุษย์ในสังคม

สมมติฐานของการศึกษา

สร้างพื้นที่ป่าบนความสมดุลแห่งธรรมชาติในอุดมคติจากจินตนาการอันเป็นจินตภาพถึงมโนคติแห่งความสุขสงบที่มีอยู่รอบๆตัว ทุกพื้นที่ที่เราอาศัยอยู่ โดยเจตนาอาศัยใช้บริบทแวดล้อมให้มีความละม้ายคล้ายกันราวกับเป็นเสมือนพื้นที่เดียวกันเพียงแต่ที่ว่าแฝงนัยแห่งมุมมองที่หลากหลายทิศทางและมีความลุ่มลึกในแบบที่ทับซ้อนด้วยคุณลักษณะของการใช้ลายเส้นหรือภาษาของศิลปะเพื่อสร้างมิติลวงตาบนระนาบสองมิติที่เปรียบได้ดังพื้นที่แห่ง “จิต” หรือ “โลกของจิต” ซึ่งมีคุณค่าและมีความสำคัญกว่าโลกทางวัตถุ แม้จิตนั้นจะถูกห่อหุ้มด้วย “กาย” แต่ทว่าจิตก็ยังมีอำนาจเหนือกาย

ดังนั้นพื้นที่ในความหมายนี้จึงเปรียบดั่งพื้นที่ในความต้องการของจิตหรือเป็นสถานที่เพื่อพำนักแก่จิต มนุษย์ผู้ต้องการสำรวจพิจารณาจิตรวมถึงเพื่อการสำรวมกายด้วยจิตที่ตั้งมั่นสงบนิ่งเป็น “จิต” ที่อยู่ในกำกับ “สติ” โดยนัยนี้จึงอาศัยการสื่อสารสาระผ่านวัตถุแห่งศิลปะอันเป็นสัมฤทธิ์ผลของกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้เพื่อสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพของพื้นที่สภาวะแห่งจิต อันเป็นเสมือน “วิหารในใจ” หรือ “ที่พำนักแห่งจิต” ด้วยกลวิธีเฉพาะตนที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง

ขอบเขตของการศึกษา

การสร้างสัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ หัวข้อเรื่อง “ที่พำนักแห่งจิต” อยู่ภายใต้บริบทแห่งศิลปะร่วมสมัยในระบบปัจเจกที่ก่อปรด้วยขอบเขตด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านเนื้อหา เป็นการสร้างจินตภาพพื้นที่แห่งอุดมคติแบบมโนคติหรือโลกแห่งความเป็นจริงภายในจากการจินตนาการในบรรยากาศของธรรมชาติแห่งผืนป่า หรือเป็นกุศโลบาย “สื่อ” แห่งทัศนศิลป์ที่โน้มน้าวให้จิตตั้งอยู่บนพื้นที่ที่รายล้อมไปด้วยพันธุ์ไม้ของป่าอันเป็นเสมือนกายภาพของจิตที่โอบล้อมห่อหุ้มไว้หรือเป็นรูปลักษณะแห่งคุณภาพจิตที่ละม้ายและคล้ายกันจนก่อให้เกิดเป็นคุณภาพหรือเป็นรูปแทนพื้นที่แห่งความสมดุลของจิต (3 ภาค) ของมนุษย์ (ภาคค้นหา ภาคน้ำใจและภาคปัญญา)

ด้านรูปแบบ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแบบกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) เชิงดุลยภาพ (Balance) อันเป็นดังภาพสมมาตร (Symmetry) ในรูปแบบแนวทางที่มุ่งเน้นการประสานความกลมกลืนในความซับซ้อนเหมือนลวงตาบนระนาบสองมิติของพื้นภาพ อันเป็นกลวิธีของการจัดวางองค์ประกอบของภาพที่สร้างเป็นรูปแบบหรือเป็นกายภาพของผลงาน (วัตถุทางศิลปะ) โดยคำนึงถึงจุดศูนย์ถ่วงในธรรมชาตินั้น ในสภาวะแห่งความสงบที่แผงไว้ด้วยความประณีตละเอียดอ่อนในแบบที่ลุ่มลึก หากทว่าสอดคล้องและเคลื่อนไหวตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นสัมฤทธิ์ผลจากการใช้ภาษาของศิลปะเป็นเครื่องมือและการจินตนาการ

ด้านเทคนิควิธีการ เป็นสัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์ผลงานด้วยกระบวนการทางทัศนศิลป์งานศิลปะภาพพิมพ์หรือด้วยกระบวนการพิมพ์ภาพพิมพ์ผิวูน (Relief Printing Process) เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut) ที่เหมือนเป็นการกำหนดจิต หรือจิตที่อยู่ในกำกับด้วยสติขณะที่จรดเครื่องมือลงบนแม่พิมพ์เพื่อสัมฤทธิ์ผลของสร้างผลงานด้วยความประณีตละเอียดอ่อนของการใช้เส้นและภาษาของศิลปะในบริบทต่าง ๆ เพื่อสร้างภาพพิมพ์ต้นแบบที่มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของตนเอง ซึ่งสื่อสารประเด็นเนื้อหาทางสัญลักษณ์ของแนวความคิดด้วยบริบทของผืนป่า สภาพแวดล้อม

ทางธรรมชาติในทิศทางที่ตรงกันข้ามกัน (ซ้าย-ขวา) (บน-ล่าง) โดยให้ความหมายและความสำคัญกับ
ประเด็นคุณภาพของสารานามธรรมเรื่องความสมดุล หรือดุลยภาพ (Balance) ขององค์ประกอบ

นียมคำศัพท์

Symmetry	ภาพสมมาตร
Infinity	ระยะอนันต์
Woodcut	ภาพพิมพ์แกะไม้
Semi Abstract	ศิลปะแบบกึ่งนามธรรม
Balance	ดุลยภาพ
Relief Printing Process	<p>การพิมพ์ภาพพิมพ์ผิวขนเป็นกระบวนการทำภาพพิมพ์ที่ต้องสร้างแม่พิมพ์โดยการแกะให้เป็นร่องลึกเข้าไปบนผิวหน้าแม่พิมพ์ และใช้ผิวบนของส่วนขนเป็นส่วนที่สร้างให้เกิดรูปภาพซึ่งในการพิมพ์ต้องใช้ลูกกลิ้งที่กลิ้งหมึกแล้วมากลิ้งผ่านบนผิวหน้าของแม่พิมพ์ หมึกพิมพ์จากลูกกลิ้งจะติดสัมผัสเฉพาะผิวด้านบนของส่วนที่ขนเท่านั้น ส่วนที่กลิ้งไปจะไม่ติดหมึก จากนั้นจึงใช้กระดาษปิดลงบนหน้าแม่พิมพ์แล้วกด-อัดด้วยเครื่องพิมพ์หรือแท่นพิมพ์ หมึกจะติดกระดาษเกิดเป็นรูปขึ้นมา เทคนิคที่รวมอยู่ภายใต้กระบวนการนี้ เช่น Wood Engraving, Woodcut, Linocut , Collagraph เป็นต้น</p>

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

อนึ่งบริบทแห่งความหลากหลายที่ซับซ้อนของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งเต็มไปด้วยความเจริญทางวัตถุและมีความจริงที่เร้นแฝงกายซุกซ่อนอยู่ในความลวงเหล่านั้นที่เป็นได้ทั้งแง่ดีและด้านร้าย ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยของสิ่งที่มากระทบเปลือกภายนอกอันเป็นเพียงรูปร่างที่ห่อหุ้มอยู่รอบด้าน โดยนัยเหล่านี้ถ้าปราศจากสิ่งกั้นขวางวิถีทางแห่ง “จิต” ขณะสำรวจพิจารณา หรือหากเปรียบกายเป็นเสมือน “วิหาร” พื้นที่ที่ถูกห้อมล้อมด้วยเสาตั้งสี่ล้อมกลายเป็น “ที่พำนักแห่งจิต” หรือเป็นภาพแห่งมายา “ความลวง” ที่ถูกปรุงแต่งสร้างขึ้นให้เป็นรูปแบบหรือมีรูปร่างที่ละม้ายคล้ายคลึงกันจนสร้างความรู้สึกที่คุ้นชินคุ้นเคยและพลัดหลงไปกับความเป็นธรรมชาติลวงที่สร้างเอกภาพของความโยเยหาความปรารถนา ความหวาดกลัวและหวาดระแวงจากสิ่งเร้าที่มากระทบซึ่งจะส่งผลต่อสิ่งที่อยู่ภายใน “จิต” และเพื่อให้รู้สึกปลอดภัยเมื่อได้เห็นหรือได้อยู่ภายในอาณาบริเวณสถานที่แห่งนั้น การอาศัยใช้กายภาพของผืนป่าพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ อันเป็นสิ่งแวดล้อมที่คนกรุงฯ น้อยคนจะได้สัมผัสโดยตรงเป็นพื้นที่สมมติของเรื่องราวเนื้อหาแห่งจินตภาพรวมถึงสถานที่ที่ข้าพเจ้าเองเฝ้าถวิลหาและด้วยเจตนาของการสร้างสรรค์ผลงานให้สื่อประเด็นสาระแห่งความหมายทางนามธรรมของความรู้สึกที่สุขสงบแห่งดุจลภาพจิต โดยนำรูปแบบของธรรมชาติที่มีความงามและความหมายเชิงกายภาพมาปรับบริบทใหม่ให้มีรูปแบบหรือเป็นรูปลักษณะเชิงสัญลักษณ์ทางเนื้อหาที่โน้มน้าวความรู้สึกถึงโครงสร้างของสถาปัตยกรรมหรือในอีกนัยหนึ่งที่เปรียบเป็นเสมือนที่พำนักแห่งจิตนั่นเอง

กล่าวได้ว่าผลงานชุดวิทยานิพนธ์ได้ก่อเกิดขึ้นเมื่อผู้สร้างสรรค์มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับประเด็นสาระ เนื้อหาของการสร้างสรรค์ผลงาน โดยนำเหตุการณ์ที่เป็นผลเกิดจากการดำเนินไปของโลกภายนอกที่ส่งผลมาถึงโลกภายใน ซึ่งนัยของเหตุปัจจัยเหล่านี้สามารถวิเคราะห์แตกประเด็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์ด้วยวิจรรย์ญาณและความรู้สึกอันเป็นอิทธิพลบริบทด้านต่าง ๆ ดังนี้

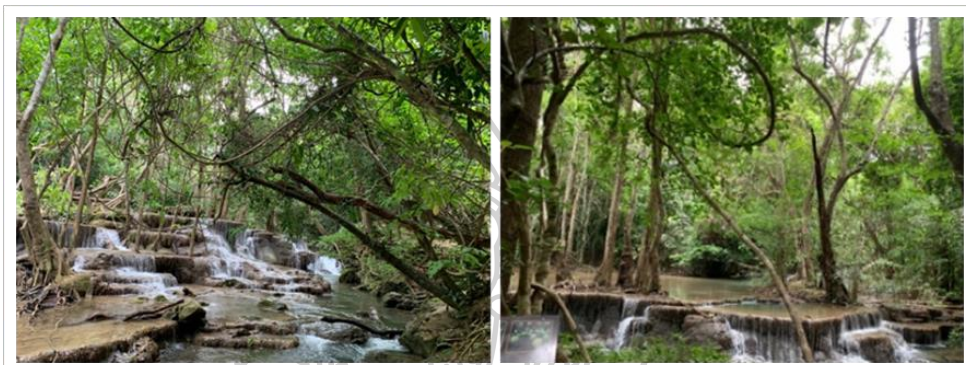
อิทธิพลด้านเนื้อหา

ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ เป็นการนำเรื่องราวข้อมูลและเนื้อหาอันเกิดจากความต้องการของจิตใต้สำนึก ที่เชื่อมโยงไปสู่ความเชื่อความศรัทธาในประเด็นเรื่อง “ธรรมชาติ” หรือเป็นในอีกนัยหนึ่งกลวิธีของการสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพแห่งดุจภาพพื้นที่จิตอันก่อปรด้วย “สัจจะ สุนทรียะ และธรรมชาติ” โดยจินตนาการสร้างรูปแบบเชิงสมมติให้เป็นเสมือนหรือมีความละม้ายที่สอดคล้องกับการเป็นสิ่งที่สมมาตรกันทว่าห้อมล้อมไว้ด้วยสภาพแวดล้อมแห่งผืนป่าทั้งชายและขวา บนและล่าง อันสะท้อนกันและกันเป็นเสมือนประหนึ่งอุบายวิธีที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ซึ่งหลอมรวมกายและจิตให้เป็นดุจภาพพื้นที่แห่งสัจฐาน “จิต” ที่มั่นคงหนักแน่นหากทว่าประณีตงดงามและให้ความรู้สึกที่โน้มน้าวไปสู่ความอิสระ ตื่นอยู่ เบิกบาน และสงบเย็น หรืออ่อนคลาย โดยอาศัยกระบวนการทางทัศนศิลป์งานศิลปะภาพพิมพ์กระบวนการพิมพ์ภาพพิมพ์ผิวฉนวน หรือภาพพิมพ์แกะไม้เป็นเครื่องมือและด้วยกลวิธีเฉพาะของตนเองในการสร้างเอกภาพนามธรรมทางสุนทรียภาพแห่งพื้นที่สภาวะจิตใจ

อิทธิพลจากธรรมชาติ

กล่าวคือบริบทธรรมชาติโดยนัยนี้ที่ได้ตีความด้วยวิจรรย์ญาณและความรู้สึกหรือนิยามเชิงอุปมาเปรียบแทนให้อยู่ในรูปแบบของพื้นที่ป่าไม้ซึ่งมีสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายทางชีวภาพที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างเป็นระบบสมดุลธรรมชาตินั้นจึงมีนัยเป็นแหล่งที่พักอาศัย แหล่งอาหารของมนุษย์และสัตว์ มนุษย์กับธรรมชาติมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นมานานโดยมนุษย์นั้นอาศัยธรรมชาติเป็นปัจจัยในการดำเนินชีวิต เมื่อโลกมีวิวัฒนาการ(การวิวัฒน์) ซึ่งเต็มไปด้วยความเจริญทางวัตถุและมีความจริงที่เร้นแฝงซุกซ่อนอยู่ในความลวง ที่เป็นไปได้ทั้งแง่ดีและด้านแง่ร้ายอันเป็นเหตุ ซึ่งมีปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดและโรคที่ตามมา ดังนั้นการใช้เวลาอยู่กับธรรมชาติในบริบทของผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ไม้หรือเต็มไปด้วยสีสน ความเขียวชอุ่ม ร่มรื่น ร่มเย็นนั้นจึงสามารถโน้มน้าวจิตใจก่อให้เกิดเป็นความสุขสงบที่สบายตาเมื่อพบเห็น ความงดงามของดอกไม้ ความชุ่มชื้นของน้ำในลำธารที่ใสสะอาด ความเงียบสงบจากเสียงรบกวนของชุมชน ทำให้ธรรมชาติมีความบริสุทธิ์เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจที่สำคัญสำหรับมนุษย์ เพราะช่วยโน้มน้าวขัดเกลาสติปัญญาและจิตใจหรือช่วยลดระดับความเครียดทำให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีความคิดที่สร้างสรรค์ด้วย

จากเรื่องราวข้างต้นความบริสุทธิ์ธรรมชาตินั้นย่อมเปรียบเป็นเสมือนพื้นที่แห่งการบ่มเพาะหรือช่องทางที่สามารถช่วยบำบัดเยียวยาจิตใจของมนุษย์ได้ ข้าพเจ้าตระหนักเห็นคุณค่าในสิ่งเหล่านี้จึงอาศัยข้อมูลทางกายภาพที่ให้ความหมายทางนามธรรมดังกล่าวเป็นกุศโลบายอิทธิพลและนำมาสู่การเป็นแรงบันดาลใจต่อแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์หัวข้อเรื่อง “ที่พำนักแห่งจิต” ชุดนี้ขึ้น

ภาพที่ 1 ภาพแสดงบรรยากาศในป่า สถานที่น้ำตกเอราวัณ
 ถ่ายโดยผู้วิจัยสร้างสรรค์ จากเขตอุทยานแห่งชาติเอราวัณ ต.ท่ากระดาน อ.ศรีสวัสดิ์
 จ.กาญจนบุรี ปี 2560

อิทธิพลจากแนวคิดทางจิตวิทยา

อีกหนึ่งประเด็นสาระเรื่องราว “ที่พำนักแห่งจิต” จากการศึกษาค้นคว้าพบชุดความรู้ทางจิตวิทยาของ “แคร็บป” นักจิตวิทยา ซึ่งได้กล่าวไว้ในหนังสือ “ไวพจน์” ของเขาซึ่งให้สาระความรู้ที่ว่า

“ความเพ้อฝันคือ ความคิดถึงสิ่งต่าง ๆ โดยไม่เอาใจใส่ต่อธรรมชาติของสิ่งเหล่านั้น แต่ความคิดคำนึงมุ่งหมายที่จะสืบสาวเอาความลุ่มลึกเหมือนและธรรมชาติอันแท้จริงของสิ่งที่คำนึงนั้นให้ปรากฏขึ้น เพราะฉะนั้นเราจะเห็นได้ว่า ความเพ้อฝันย่อมมีภาพแท้ภาพเทียมผุดขึ้นปนเปกัน และสลับสับเปลี่ยนกันอย่างรวดเร็วในกระแสจิต แล้วแต่เหตุการณ์จะนำไป แต่ความคิดคำนึงจะไม่นำจิตออกนอกกลุ่มนอกทาง ความเพ้อฝันเป็นงานที่เกิดขึ้นเมื่อจิตใจไม่ผ่อนคลาย แต่ความคิดคำนึงเป็นภาวะที่เกิดขึ้นในยามที่ดวงจิตใช้กำลังความมานะและปัญญาอย่างเต็มที่” (ไชยวัฒน์, 2535) กล่าวได้ว่าประเด็นความคิดคำนึงอันเป็นอาการที่จิตใจทำโดยมีความสำนึกตัวซึ่งเป็นอาการที่จิตใจสร้างความเจริญขึ้น ดังนั้นจิตใจจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นมูลฐานแห่งความประพฤติในทุก ๆ ด้าน

ดังนั้น “ที่พำนักแห่งจิต” จึงเป็นเสมือนภาพแห่งมายา “ความหลง” ที่ถูกปรุงแต่งสร้างขึ้นให้ก่อเกิดเป็นรูปแบบหรือมีรูปร่างที่ละม้ายคล้ายคลึงกันจนโน้มน้าวความรู้สึกที่คุ้นชินคุ้นเคยและหลงไปกับความเป็นธรรมชาติ เพื่อให้รู้สึกปลอดภัยเมื่อได้เห็นหรือได้อยู่ภายในอาณาบริเวณสถานที่แห่งนั้น แต่ทว่าหากถ้าเราสำรวจเพ่งพินิจด้วยสติปัญญาและทบทวนในสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเสมือนจริง หรือมีความคล้ายที่สอดคล้องเชื่อมโยงกันในบริบทรอบด้านจะเห็นได้ว่า สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งหลงที่เราปรุงแต่งสร้างขึ้นเพื่อตนเองทั้งสิ้นหรือเพื่อให้ตนเองรู้สึกดี รู้สึกอบอุ่นปลอดภัยและสัมผัสได้ถึงความสุขสงบในพื้นที่แห่งนี้

อิทธิพลจากแนวคิดทางพุทธปรัชญาธรรมะและธรรมชาติ

พระโพธิสัตว์แสวงหาอิสรภาพทางจิตใจ ทรงศึกษาชีวิตโดยใช้ธรรมชาติเป็นแหล่งความรู้ ความสำคัญโดยนัยนี้ทรงมองเห็นความจริงที่ว่าชีวิตกับธรรมชาติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยมีความสุข ความรื่นเริงและความเพลิดเพลินยินดีแห่งชีวิตเป็นเพียงความชุ่มชื้นของธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟและธาตุลม ไม่ใช่เป็นความสุข ความรื่นเริงยินดีของสัตว์ ของบุคคล ของตัวตนหรือของใคร ๆ ทั้งสิ้น ทว่าเป็นเพียงกิริยาของธาตุทั้งสิ้นที่ปรากฏเป็นครั้งคราวเท่านั้นไม่มีความยั่งยืนถาวรแต่อย่างใด การมองเห็นความจริงของชีวิตในส่วนที่พอใจและในส่วนที่ไม่พอใจด้วยปัญญาและถอดถอนความลุ่มหลงออกจากชีวิตได้เรียกว่าการสลัดออกการ ขัดเกลาหรือเป็นการปล่อยวางนั่นเอง พระโพธิสัตว์ทรงพิจารณาธรรมชาติของชีวิตตามหลักสามประการคือ ประการแรกเห็นความชุ่มชื้นหรือความนำรุ่มรมยินดีของชีวิต ประการที่สองเห็นโทษที่แฝงอยู่ในความรื่นรมย์ยินดีของชีวิต ในอีกนัยหนึ่งประการที่สามคือการสลัดความยินดีและยินร้ายออกจากชีวิต (ดร.พระมหาจรรยา สุทธิญาณ, 2548)

อนึ่งจากอิทธิพลทางพุทธปรัชญาธรรมะและธรรมชาติได้บ่มเพาะสอนมนุษย์ในสังคมให้พึงตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นล้วนเป็นสังขารอันเป็นเรื่องธรรมดาแห่งความจริงและต้องอยู่ร่วมกับมันให้ได้ อย่างผู้เชื่อมั่นในศักยภาพแห่งสติปัญญาของมนุษย์ เชื่อมั่นในกฎธรรมชาติที่ตายตัวและเป็นเหตุเป็นผลที่จะทำให้เราเข้าใจธรรมชาติและเมื่อเราเข้าใจเราจะไม่เกิดอารมณ์หรือโยกโคลงไปตามอารมณ์แห่งความปรารถนาต่าง ๆ รู้ว่า ทุกสิ่งเป็นไปเพราะต้องเป็นไป ดังเช่น “คุณธรรมเกิดจากปัญญา” เหตุผลมักจะถูกจำกัดด้วยอารมณ์ ถ้ามนุษย์ตั้งอยู่แต่ในเหตุผล พฤติกรรมของมนุษย์ย่อมมาจากมูลเหตุเช่นเดียวกับธรรมชาติและแบ่งปันหลักคิดโดยนัยนี้ด้วยความเมตตาไปยังผู้ที่ประสบปัญหาหรือกำลังเผชิญอยู่กับอุปสรรคเพื่อจักได้มีสติและมีกำลังใจขับเคลื่อนดำเนินชีวิตต่อไปอย่างผู้รู้ตื่น รู้เบิกบานและสงบเย็นในที่พำนักแห่งจิตตนเอง

อิทธิพลจากรูปแบบทางจิตวิทยา

การทดสอบเชิงจิตวิทยาด้วยรอยหมึก หรือแบบทดสอบบุคลิกภาพด้วยเทคนิคการหยดหมึกทำ โดยให้บุคคลดูภาพหยดหมึกที่หยดบนกระดาษที่พับครึ่งแล้วคลายออก จะได้รูปลักษณะหรือรูปร่าง รูปทรงของหยดหมึกบนกระดาษที่คล้ายกันทั้งสองข้าง เป็นภาพหมึกเลอะๆ มีหลายนัยหรือเห็นเป็น ภาพอะไรก็ได้ขึ้นกับว่าจะคิดเชื่อมโยงกับอะไรในจิตใจของผู้ถูกทดสอบวิธีการเทคนิคนี้ดำเนินการเป็นคนแรกโดยจิตแพทย์ชาวสวิส ชื่อ แฮร์มัน รอร์ชัค เกิดที่ซูริกเมื่อปี 1884 และเสียชีวิตเมื่ออายุเพียง 38 ปี โดยเขานำเทคนิคนี้มาใช้ในการประกอบการวินิจฉัยโรคทางจิต เชื่อว่าได้รับแนวคิดมาจากบิดาของเขาเองซึ่งเป็นจิตรกร รอร์ชัค ได้เขียนตำราเทคนิคการหยดหมึกไว้ ชื่อว่า *Psycho diagnostik* โดยจัดเป็นตำราพื้นฐานให้นักจิตวิทยารุ่นหลังได้พัฒนาเทคนิคให้สามารถทดสอบบุคลิกภาพได้อย่างละเอียดและแม่นยำมากขึ้น ตำราดังกล่าวยังเป็นที่ยอมรับในชื่อยุคปัจจุบัน (Yaowana Jiwbumrung, 2559) จากเรื่องราวข้างต้นข้าพเจ้าได้นำแบบทดสอบจิตวิทยาของ “แฮร์มัน รอร์ชัค” ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจเชิงอิทธิพลในด้านรูปแบบของผลงานชุดวิทยานิพนธ์ โดยนัยของสาระประเด็นคือการทำให้มีรูปทรง 2 ข้างเท่ากันหรือที่สื่อสะท้อนผ่านรูปลักษณะเชิงสัญลักษณ์ของภาพอันเป็นตุลยภาพที่ทำให้รูปทรงต้นแบบถูกเปลี่ยนบริบทไปจากเดิม จึงเป็นสาเหตุของการก่อเกิดเป็นจินตนาการต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มุมมองของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันออกไปและสัมพันธ์กับรูปแบบของจิต

ภาพที่ 2 ตัวอย่างแบบทดสอบจิตวิทยา เข้าถึงเมื่อ 16 ธันวาคม 2562

เข้าถึงได้จาก : <https://yaowana.wordpress.com/งานที่ได้รับมอบหมาย/แบบทดสอบชนิดฉายภาพจิต-ท/>

อิทธิพลด้านรูปแบบทางศิลปกรรมจากศิลปิน

จากการศึกษาประเด็นเกี่ยวกับอิทธิพลจากธรรมชาติ อิทธิพลจากแนวคิดทางจิตวิทยา อิทธิพลจากแนวคิดพุทธปรัชญา “ธรรมะและธรรมชาติ” และอิทธิพลจากรูปแบบทางจิตวิทยา จึงนำข้อมูลที่ศึกษาโดยนัยนี้มาเป็นข้อมูลการพัฒนาผลงานศิลปะ ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบและเทคนิควิธีการในการแสดงออกก่อปรเป็นข้อมูลเชิงอิทธิพลที่กระตุ้นจินตนาการต่อการสร้างสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานในชุด “ที่พำนักแห่งจิต” ซึ่งประเด็นอิทธิพลที่ได้แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์เป็นรูปแบบของศิลปะแบบกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) ซึ่งเป็นศิลปะที่บิดเบือนไปจากศิลปะแบบเหมือนจริงด้วยการตัดทอนรูปแบบของความเป็นจริงให้อยู่ในรูปแบบของความเรียบง่าย แต่ทว่ายังคงเค้าโครงของความเป็นจริงที่หลงเหลืออยู่ให้รู้ว่าเป็นรูปอะไร ดังนั้นศิลปินที่จะกล่าวถึงดังต่อไปนี้จึงให้อิทธิพลด้านรูปแบบทางศิลปกรรมในบริบทต่างๆ ประกอบไปด้วยดังนี้

มณี มีมาก (Manee Meemark) เป็นอาจารย์สอนศิลปะและศิลปินภาพพิมพ์ผู้มากด้วยประสบการณ์ผลงานภาพพิมพ์ของอาจารย์มณี นำเสนอเรื่องราวเนื้อหาของบรรยากาศที่วิทัศน์ภายในสวนยางในแต่ละห้วงขณะของเวลาที่โน้มนำความรู้สึกซึ่งให้ความหมายทางนามธรรม เป็นช่วงเวลาโพล้เพล้โดยไม่ระบุโมงยามจำกัดว่าเป็นกลางวันหรือกลางคืน ซึ่งมีบริบทแห่งกายภาพหรือสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกัน โดยรูปแบบของผลงานมีลักษณะเป็นรูปแทนเชิงสัญลักษณ์ของพื้นที่สภาวะจิตในบริบทของพื้นที่ธรรมชาติ “สวนยางพารา” กึ่งเหมือนจริง เป็นการกำหนดใช้สี แสงเงา และบรรยากาศที่สอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึก สะท้อนความนิ่งเงียบ และสุขสงบภายในจิตใจ โดยรายละเอียดของผลงานมีต้นไม้ที่ถูกจัดองค์ประกอบโดยการซ้ำกันแต่แตกต่างกันออกไป บางเป็นภาพเว้ามีเงาของต้นไม้ที่มากกระทบกับแม่น้ำ บรรยากาศและสีในงานทำให้รู้สึกถึงความนิ่ง ความสงบของบรรยากาศในห้วงแห่งกาลและสถานที่หนึ่งซึ่งมีนัยเป็นพื้นที่ของสภาวะจิตที่สุขสงบ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นอันเป็นนัยแห่งอิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินท่านนี้ ซึ่งข้าพเจ้าได้นำรูปแบบในบริบทของการทำซ้ำของต้นไม้ที่มีความงามและความหมายเชิงกายภาพรวมถึงกลวิธีของการใช้ภาพในมุมมองของการสะท้อนเงาระหว่างต้นไม้ลงบนพื้นที่ว่างสงบราบเรียบของผิวน้ำใช้ในการมาสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ด้วย

ภาพที่ 3

ภาพผลงานของ มณี มีมาก

เข้าถึงเมื่อ 16 ธันวาคม 2562

เข้าถึงได้จาก : <https://bit.ly/3x7kefE>

ชื่อผลงาน “พื้นที่แห่งความสุขสงบ 10/2015”

ภาพที่ 4

ภาพผลงานของ มณี มีมาก

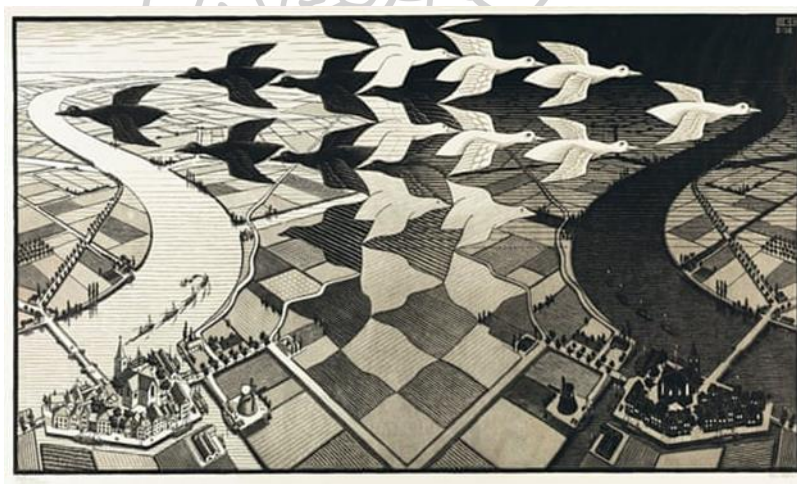
เข้าถึงเมื่อ 16 ธันวาคม 2562

เข้าถึงได้จาก : <https://bit.ly/3x7kefE>

ชื่อผลงาน “พื้นที่แห่งความสุข 15/2015”

เมาริตส กอร์เนลิส แอ็ชเชอร์ (Maurits Cornelis Escher หรือ M.C. Escher) เกิดเมื่อ 17 มิถุนายน ค.ศ. 1898 ที่เมืองเลอวาร์เดิน (Leeuwarden) ประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นศิลปินผู้ที่มีผลงานที่ใช้หลักการทางเรขาคณิต ไม่ว่าจะเป็นรูปทรง มิติและภาพลวงตา ในปี (1938) แอ็ชเชอร์ ได้สร้างผลงานชื่อ “Day and Night” มีรูปแบบเป็นภาพนกสีดำและสีขาวที่เจตนาทำให้มีลักษณะบินสวนทางกัน ส่วนภายใต้ท้องฟ้ามีเมือง 2 ฝั่ง ซึ่งฝั่งหนึ่งเป็นน้ำหนักร้อนและมีถนนเป็นสีขาวส่วนเมืองที่อยู่ฝั่งตรงข้ามเป็นเมืองที่มีน้ำหนักร้อนและมีถนนเป็นสีดำ ผลงานชิ้นนี้มีการสร้างเอกภาพโดยอาศัยกลวิธีของการจัดระเบียบสัดส่วนของผลงานและน้ำหนักร่างในงานให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือมีการสร้างความสมดุลของภาพโดยการทำให้นกที่ลวงอยู่บนผืนฟ้าและเมืองที่อยู่ตรงพื้นดินข้างล่างซึ่งทั้ง 2 ด้านจะเท่ากัน แต่ทว่าใช้น้ำหนักที่อยู่ตรงกันข้ามประกอบกับการใช้เส้นเพื่อนำสายตาให้ตัวผลงานมีความลึกมากยิ่งขึ้น รวมถึงการใช้รูปทรงเรขาคณิตในการสร้างสรรค์ผลงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินที่ประกอบไปด้วยหลักการทางศิลปะคือ ความสมมาตรในการสร้างสรรค์ผลงาน การดูยภาพ สัดส่วนของผลงาน ผนวกกับการใช้น้ำหนักและเส้นนำสายตาเพื่อให้ผลงานมีความลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 5 ภาพผลงานของเมาริตส กอร์เนลิส แอ็ชเชอร์ (Maurits Cornelis Escher)

เข้าถึงเมื่อ 16 ธันวาคม 2562

เข้าถึงได้จาก :<https://amp.theguardian.com/artanddesign/2015/jun/20/the-impossible-world-of-mc-escher>

ผลงานชื่อ “Day and Night”

สรุปผลที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ หรือในอีกนัยหนึ่ง เป็นอิทธิพลในบริบทด้านต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการวิจัยและการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์หัวข้อ “ที่พำนักแห่งจิต” อันมีความเป็นที่มาและความสำคัญหรือแรงบันดาลใจจากสภาพแวดล้อมวิถีการดำเนินชีวิตที่ต้องพบเจอสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งมีทั้งเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกที่ผสมผสานไว้ด้วยความจริงและความลวงของสังคม ดังนั้นการใช้เวลาอยู่กับธรรมชาติในบริบทของผืนป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ที่หลากหลายให้ความสงบร่มรื่นจากความเขียวชอุ่มสิ่งสารระนามธรรมโดยนัยเหล่านี้ที่โน้มน้าวจิตใจให้สุขสงบหรือเป็นความผ่อนคลายที่สงบและเย็นเมื่อได้พบเห็นจึงเป็นเสมือนการย้อนคิดสำรวจพิจารณาใจจิตตนเองให้ปล่อยวางหรือเพื่อปรับคุณภาพแห่งจิต “จิต” ที่อยู่ในกำกับสตินั้นเอง โดยนัยนี้จึงอาศัยกายภาพของพื้นที่ป่าธรรมชาติเป็นกุศโลบายเปรียบเป็นเหมือนที่พักของจิตหรือที่พำนักจิตใจให้สงบสุขไปพร้อมกันกับกายด้วย

อนึ่งการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบผลงานศิลปกรรมย่อมมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการสร้างสัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงานอย่างเป็นระบบ ทั้งในประเด็นเรื่องราวเนื้อหา(ความหมาย ความคิด) รูปแบบ และเทคนิควิธีการ ซึ่งนัยแห่งความสำคัญเหล่านี้ก็นิยามเป็นบริบทของศิลปะร่วมสมัยในระบบปัจเจกที่สื่อสาระวัตถุทางศิลปะนั่นเอง หรือเป็นเอกภาพทางสุนทรียภาพแห่งความสัมฤทธิ์ของผลงานที่สัมพันธ์กับข้อมูลในบริบทต่างๆกอบรูปร่างแบบทางศิลปกรรมจากผลงานของศิลปิน มณี มีมาก และ เมาริตส์ กอร์เนลิส แอ็ชเชอร์ ซึ่งศิลปินทั้ง 2 ท่านนี้มีรูปแบบของผลงานที่สัมพันธ์กับแนวคิดทางจิตวิทยา แนวคิดทางพุทธปรัชญาธรรมะและธรรมชาติรวมถึงนัยยะแห่งรูปแบบทางจิตวิทยาที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับผลงานของข้าพเจ้าโดยเฉพาะด้านเนื้อหาทางสัญลักษณ์ที่เอื้อประโยชน์เชิงหลักคิดในการก่อรูปเกิดเป็นรูปแบบผลงานที่อาศัยใช้เป็นแนวทางผนวกกับกลวิธีของการซ้ำเพื่อสร้างคุณภาพผลงาน สาระประเด็นดังนี่ยังข้าพเจ้านำเอาหลักคิดและอุบายวิธีการสื่อสาระผลงานนี้มาปรับใช้กับการสร้างสรรค์ด้วยการให้ความสำคัญกับการสร้างคุณภาพในรูปแบบสมมาตรหรือเพื่อสร้างรูปลักษณ์แห่งคุณภาพจิตบนความสมดุลธรรมชาติด้วยจินตนาการสร้างรูปแทนเชิงสมมติให้เป็นเสมือนวิหารหรือที่พำนักของจิตใจซึ่งละม้ายที่สอดคล้องกับการเป็นสิ่งที่สมมาตรกันอันสัมพันธ์กับหลักคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงรูปร่างเชิงกายภาพกับจิตบนพื้นฐานแห่งความต้องการของมนุษย์ที่ต่างแสวงหาซึ่งความสุขสงบทั้งทางกายและทางจิตใจ ดังนั้นบริบทของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ชุดวิทยานิพนธ์ อันเป็นกายภาพหรือรูปแบบทางสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายทางนามธรรม ทว่าแฝงไว้ด้วยความซับซ้อนที่เจตนาให้ค้นหาวิถีทางแห่งความสุขของชีวิตที่แท้จริงและยั่งยืนคือ สุขสงบที่จิตใจในที่พำนักแห่งจิตตนเอง อันเป็น “จิต” ในกำกับด้วยสติปัญญาของตนเอง

บทที่ 3

ขั้นตอนการศึกษาและกระบวนการสร้างสรรค์

อนึ่งผลงานชุดวิทยานิพนธ์หัวข้อ “ที่พำนักแห่งจิต” เป็นการสร้างสัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ที่สร้างเอกภาพรูปลักษณ์แห่งดุลยภาพของจิตหรือเป็นความสมดุลในบริบทธรรมชาติโดยจินตนาการสร้างรูปแบบเชิงสมมติให้เป็นเสมือนสิ่งสมมาตรกันบนพื้นฐานแห่งความต้องการของมนุษย์ที่ต่างมุ่งแสวงหาเพื่อสนองตอบทางอารมณ์ซึ่งเป็นความโหยหา ความปรารถนา บ้างเป็นความหวาดกลัวหวาดระแวง จากสิ่งเร้าที่มากกระทบและส่งผลต่อสิ่งที่อยู่ภายใน “จิต” ซึ่งโดยนัยนี้ได้อาศัยใช้ธรรมชาติหรือนำกายภาพของผืนป่าและพืชพันธุ์ต่าง ๆ มาถ่ายทอดเรื่องราวของจิตที่ไฝ่หาอันเป็นความคิดของอารมณ์แห่งความอยากในสิ่งที่ต้องการจึงอุปมาเปรียบพื้นที่ “จิต” แฝงอยู่เป็นเหมือนสภาพที่โอบล้อมอยู่ใกล้ตัว สร้างความอบอุ่นเมื่อได้เห็น แต่ภาพที่เห็นเป็นเพียงบริบทแวดล้อมเหมือนจริงหรือเป็นดังความจริงความลงที่ทั้งซ้ายและขวา บน ล่าง เป็นภาพสมมาตร เพียงต้องใช้จิตที่กำกับโดยสติสำรวจพิจารณาให้กว้างและลึกเข้าถึงแก่นโครงสร้างจะเห็นว่าเป็นความจริงความลงแห่งสภาพที่ห้อมล้อมจิตอยู่นั้นยังคงมีหนทาง หรือช่องทางที่สามารถเพ่งมองให้ทะลุผ่านไปได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุดเปรียบได้ดังบริบทแห่งความหลากหลายที่ซับซ้อนแห่งสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งเต็มไปด้วยความเจริญทางวัตถุและมีความจริงที่เร้นแฝงซุกซ่อนอยู่ในความลงนั้น อันเป็นได้ทั้งแง่ดีและแง่ร้าย “ที่พำนักแห่งจิต” เป็นภาพแห่งมายา “ความลง” ที่ถูกปรุงแต่งสร้างขึ้นให้เป็นรูปแบบมีรูปร่างที่ละม้ายคล้ายคลึงกันจึงสร้างความรู้สึที่คุ้นชินคุ้นเคยและหลงไปกับความเป็นธรรมชาติเพื่อให้รู้สึกปลอดภัยเมื่อได้เห็นหรือได้อยู่หรืออาณาบริเวณสถานที่แห่งนั้น ถ้าหากสำรวจเพ่งพินิจด้วยสติปัญญา ทบทวนในสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเสมือนจริงหรือมีความคล้ายที่สอดคล้องเชื่อมโยงในบริบทรอบด้านจะเห็นได้ว่าสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งลงที่เราปรุงแต่งสร้างขึ้นเพื่อตัวเองทั้งสิ้นหรือเพื่อให้ตนเองรู้สึกดี รู้สึกอบอุ่นปลอดภัยและสัมผัสได้ถึงความสุขสงบในพื้นที่แห่งนี้ กล่าวได้ว่าจิตภาพลงหรือภาพสมมติแห่งผืนป่า พื้นน้ำ และสภาพแวดล้อมที่อุดมไปด้วยพืชพันธุ์ต่าง ๆ นี้ย่อมเป็นวิถีแห่งจิตที่รับรู้ส่งผลให้สิ่งที่ห่อหุ้มจิตคือ “กาย” ได้สุขสงบผ่อนคลายความเหนื่อยล้าที่เกิดขึ้นจากปัจจัยรอบด้านในแต่ละวัน ดังนั้นพื้นที่ในความหมายนี้จึงเปรียบดั่งพื้นที่ในความต้องการของจิตหรือเป็นสถานที่เพื่อพำนักแก่จิตใจของมนุษย์ผู้ต้องการสำรวจพิจารณาจิตรวมถึงเพื่อสำรวมกายด้วยจิตที่ตั้งมั่นสงบนิ่ง

การสร้างสรรคผลงานที่อาศัยกายภาพของปาฬีซัพันธ์ไม้ต่าง ๆ อันเป็นสิ่งแวดล้อมที่คนกรุงงน้อยคน จะได้สัมผัสโดยตรงเป็นเรื่องราวเนื้อหาแห่งจินตภาพถึงสถานที่ที่ข้าพเจ้าเองเฝ้าถวิลหาและด้วยเจตนา สร้างสรรคผลงานให้สื่อประเด็นสาระความหมายทางนามธรรมความรู้สึกที่สุขสงบแห่งดุษฎภาพจิต โดน นำรูปแบบของธรรมชาติที่มีความงามความหมายเชิงกายภาพมาปรับบริบทใหม่ให้มีรูปแบบที่โน้ม่น้าว ความรู้สึกถึงโครงสร้างของสถาปัตยกรรมที่เชื่อมโยงกับความเชื่อความศรัทธาในประเด็นเรื่อง “ธรรมะธรรมชาติ” หรือสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพแห่งดุษฎภาพพื้นที่จิตอันก่อปรด้วย “สัจจะ สุนทรียะและธรรมะ” ผ่านกระบวนการทางทัศนศิลป์งานศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ ซึ่ง โดยนัยเหล่านี้สามารถแตกประเด็นออกเป็นขั้นตอนและกระบวนการในบริบทด้านต่าง ๆ ที่ ประกอบด้วย การศึกษาค้นคว้าข้อมูลวิธีการและสร้างเทคนิคในการสร้างสรรค กระบวนการสร้าง ภาพร่างต้นแบบ รวมถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์หรือองค์ประกอบทางทัศนธาตุ ดังความนัย ของรายละเอียดต่อไปนี้

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลในการสร้างสรรค

กล่าวคือในการดำเนินงานวิจัยสร้างสรรค ซึ่งสัมพันธ์กับในการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการ สร้างสรรค ซึ่งนำไปสู่การสร้างสัมฤทธิผลของการสร้างสรรคผลงานชุดวิทยานิพนธ์ มีจุดเริ่มต้นจาก สภาวะทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทางสังคมและการดำเนินชีวิตของผู้คนที่มีการแก่งแย่ง แข่งขัน อันเป็นสาเหตุทำให้สภาวะจิตใจหม่นหมองจากความเหน็ดเหนื่อยที่ถาโถม กล่าวได้คือมนุษย์ ทุกคนเกิดมามีความอยากเป็นพื้นฐานแห่งธรรมชาติของชีวิตด้วยกันทั้งสิ้น ทว่าจะมีมากบ้าง น้อยบ้างแตกต่างกันไปแต่ละคน ขึ้นอยู่ที่ความเข้มแข็งของจิตเอง ดังนั้นจิตที่ใฝ่หาหรือจิตภาคตัณหา จึงเป็นความคิดของอารมณ์แห่งความอยากในสิ่งที่ต้องการ แต่ก็หาใช่ทุกสิ่งทุกอย่างที่โหยหาแล้วจะได้มา โดยง่ายไม่ โดยนัยนี้จึงอุปมาเปรียบพื้นที่ที่จิตแฝงร่วมอยู่เป็นเหมือนสภาพที่โอบล้อมอยู่ใกล้ตัว สร้าง ความอบอุ่นเมื่อได้เห็น จึงศึกษาและค้นคว้าหาสถานที่และวิธีการเพื่อทำให้จิตใจสงบ เย็น ไม่เศร้าง ามอง เมื่อศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและลงพื้นที่จริงจึงพบว่าการนำร่างกายไปอยู่กับธรรมชาตินั้นทำให้ รู้สึกให้เสมือนกับการได้อยู่กับตัวเองได้ทบทวนและปล่อยวางเรื่องราวต่าง ๆ ทำให้จิตใจแจ่มใส มีสติ มีสมาธิมากขึ้น ดังกับการมีเวลาได้สำรวจอารมณ์ความคิดทบทวนพินิจพิจารณาจิตใจตนเอง

ภาพที่ 6 ภาพแสดงข้อมูลจากธรรมชาติ ถ่ายโดยผู้วิจัยสร้างสรรค์ สถานที่น้ำตกเอราวัณ
อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี ปี 2560

วิธีการและเทคนิคในการสร้างสรรค์

การดำเนินงานสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแบบกึ่งนามธรรมซึ่งเป็นการสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพหรือรูปธรรมแห่งดุลยภาพ อันเป็นภาพสมมาตรในรูปแบบแนวทางที่มุ่งเน้นการผสมผสานความกลมกลืนในความซับซ้อนให้เป็นเหมือนการลวงตาบนระนาบสองมิติของพื้นภาพอันเป็นสัมฤทธิ์ผลของการจัดวางองค์ประกอบของภาพโดยคำนึงถึงจุดศูนย์ถ่วงในธรรมชาติเป็นสำคัญ หรือ ให้อารมณ์เกิดเป็นพื้นที่สภาวะแห่งสุขความสงบที่แผ่ไฉ้วด้วยความประณีตละเอียดอ่อนในแบบที่ลุ่มลึก ผ่านกระบวนการทางทัศนศิลป์งานศิลปะภาพพิมพ์ หรือด้วยกระบวนการพิมพ์ภาพพิมพ์ผิวฉนวน เทคนิคแกะไม้ ที่เป็นเสมือนการกำหนดจิตหรือกำกับจิตด้วยสติขณะที่จดจ่ออยู่กับเครื่องมือลงบนแม่พิมพ์ โดยอาศัยใช้ร่องรอยของการแกะไม้ที่เป็นผลลัพธ์จากเครื่องมือแกะหรือสิ่วที่ค่อยๆ สะกัดลงบนพื้นไม้ จากขนาดเล็ก ๆ จนกลายเป็นร่องรอยขนาดใหญ่ ซึ่งนับแห่งกลวิธีหรือวิธีการและเทคนิคในการสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถลำดับออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสร้างภาพร่างต้นแบบ (Sketch)

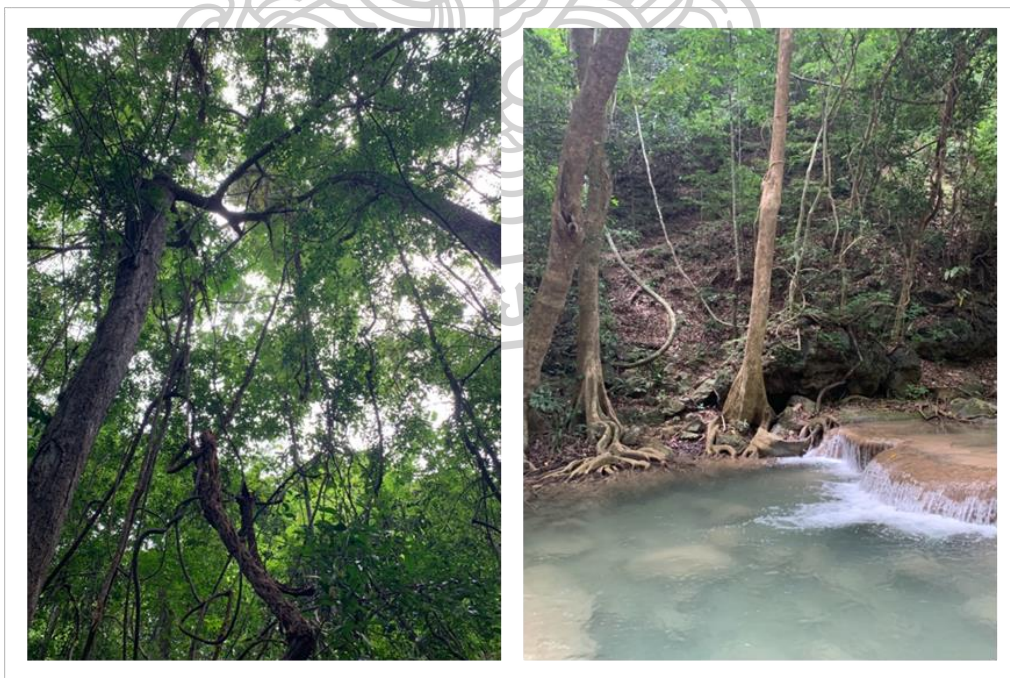
การพิจารณาเลือกลักษณะทางกายภาพพื้นที่ทางธรรมชาติของป่า อันเป็นผลจากการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์ตรงรวมถึงการสัมผัสรับรู้สภาวะนามธรรมในภาพบรรยากาศของผืนป่า ผ่านการบันทึกภาพ โดยนับนี้เลือกที่จะถ่ายบันทึกภาพบรรยากาศในห้วงขณะที่เดินสำรวจภาคสนามซึ่งเป็นช่องทางของการรวบรวมข้อมูลจากธรรมชาติที่โน้มนำไปสู่กระบวนการในการสร้างรูปแบบให้มีเรื่องราว และเนื้อหา(ข้อมูลภาพ)ที่สอดคล้องกันเพื่อการสร้างภาพร่างต้นแบบผลงาน

ภาพที่ 7 ภาพถ่ายจากธรรมชาติ ถ่ายโดยผู้วิจัยสร้างสรรค์ จาก น้ำตกเอราวัณ อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี ปี 2560

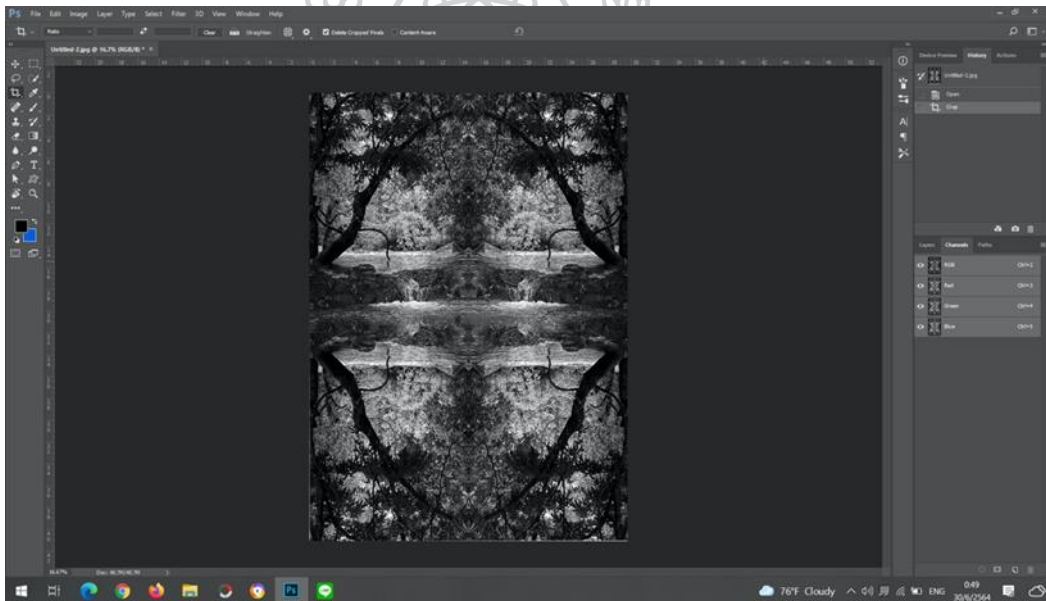
ภาพที่ 8 ภาพแสดงข้อมูลจากธรรมชาติ ถ่ายโดยผู้วิจัยสร้างสรรค์ สถานที่น้ำตกเอราวัณ
อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี ปี 2560

ภาพที่ 9 ภาพแสดงข้อมูลจากธรรมชาติ ถ่ายโดยผู้วิจัยสร้างสรรค์ สถานที่น้ำตกเอราวัณ
อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี ปี 2561

ขั้นตอนการสร้างภาพต้นแบบ (Sketch)

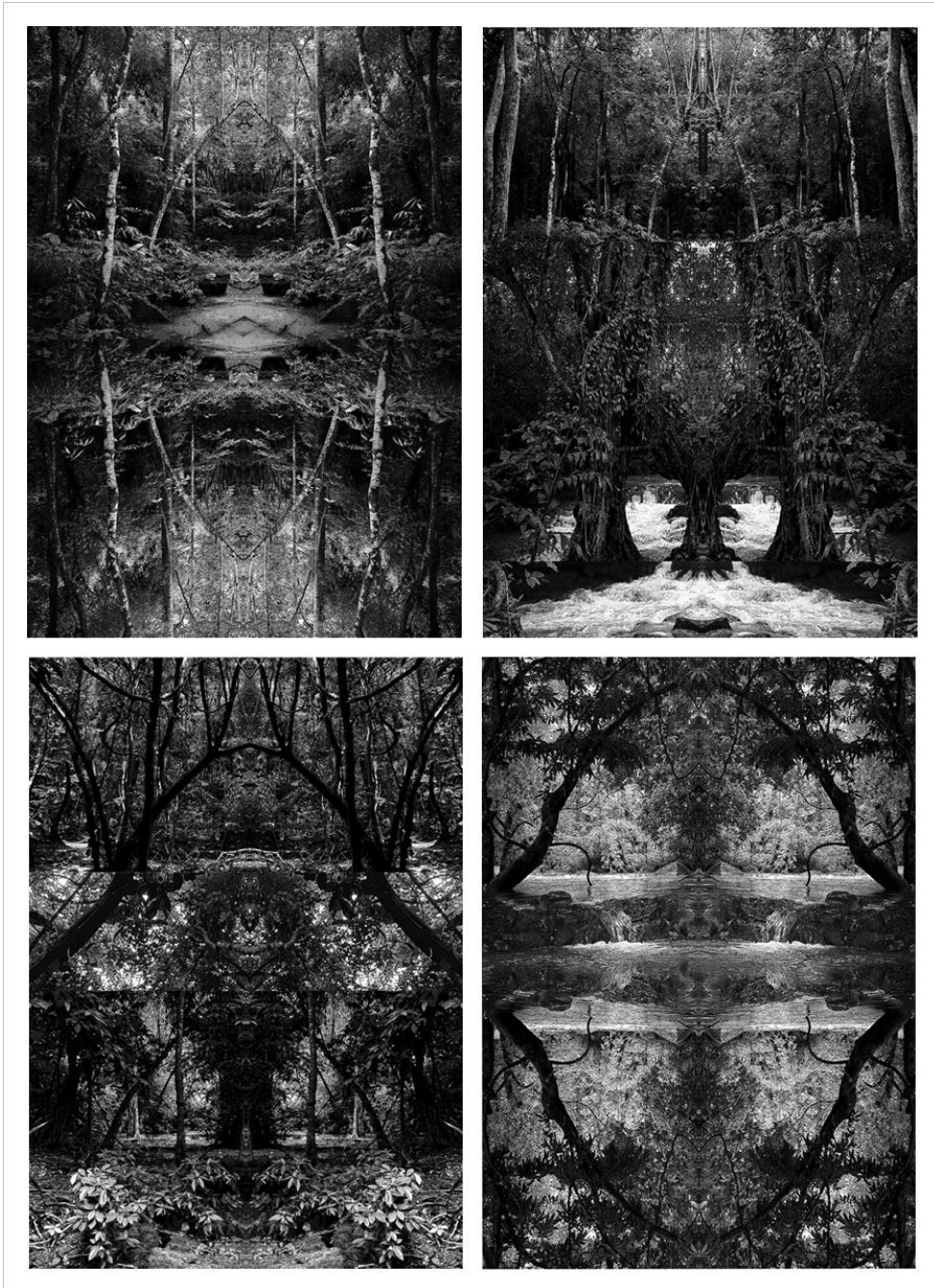
ในขั้นตอนการสร้างภาพร่างต้นแบบด้วยการนำข้อมูลสนามหรือภาพถ่ายที่ได้จากการลงสำรวจพื้นที่ธรรมชาติเพื่อสัมผัสบรรยากาศภายในป่าและนำข้อมูลของภาพดังกล่าว มาตีความด้วย วิจารณ์ญาณและความรู้สึกเพื่อวิเคราะห์และปรับเปลี่ยนบริบทให้เป็นภาพร่างต้นแบบผลงานด้วยการ จัดองค์ประกอบขึ้นมาใหม่ ที่มุ่งเน้นสร้างความสมดุลระหว่างซ้ายและขวารวมถึงบนและล่าง หรือเพื่อ ปรับรายละเอียดภาพให้ภาพสะท้อนเรื่องราวเนื้อหาความหมายทางนามธรรมผ่านกายภาพของ ธรรมชาติที่มีความงามขึ้นมาใหม่ ให้เป็นเสมือนสถานที่หรือพื้นที่แห่งสัญญาณ “จิต” หรือ “วิหารจิต” ที่มั่นคงหนักแน่น หากทว่าประณีตงดงามและให้ความรู้สึกที่โน้มน้าวไปสู่ความอิสระ ตื่นอยู่ เบิกบาน สงบเย็นหรืออ่อนคลายที่จิตใจ

ภาพที่ 10 ภาพแสดงขั้นตอนการปรับค่าน้ำหนักแสงของภาพร่างต้นแบบ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ภาพที่ 11 ภาพร่างต้นแบบผลงานก่อนชุดวิทยานิพนธ์ปีการศึกษา 2560-2561

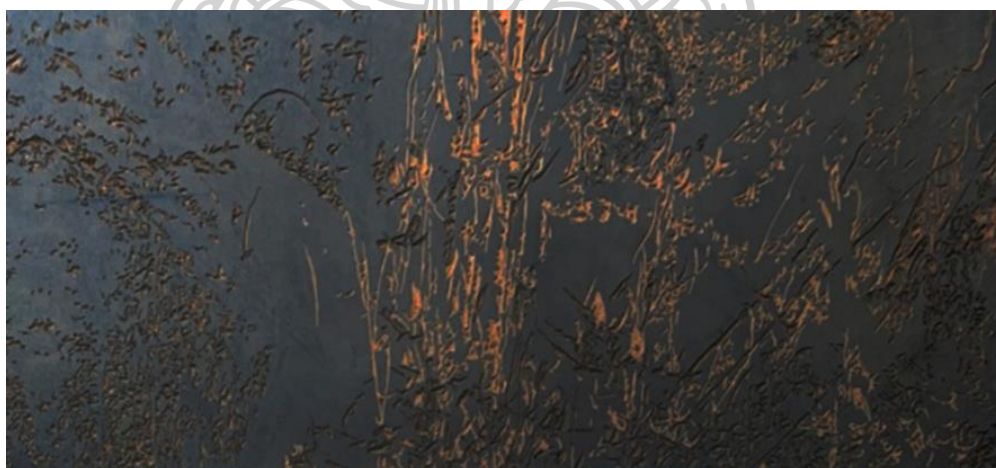
ภาพที่ 12 ภาพร่างต้นแบบผลงานวิทยานิพนธ์ปีการศึกษา 2561-2564

องค์ประกอบในการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์อันเป็นการสร้างสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแบบกึ่งนามธรรมเชิงดูคล้ายภาพ ที่มุ่งเน้นความสมมาตรที่ผสมกลมกลืนในความซับซ้อนที่ลวงตา บนระนาบสองมิติ ซึ่งได้อาศัยหลักการของภาษาศิลปะหรือที่ประกอบเข้าด้วยกันของทัศนธาตุต่าง ๆ ผสมผสานและก่อรูปให้เกิดเป็นรูปแบบหรือรูปแทนที่สื่อ ความหมายทางนามธรรม ความรู้สึก และความงามแห่งสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ด้วยบริบทของทัศนธาตุต่างๆดังนี้

เส้น (Line)

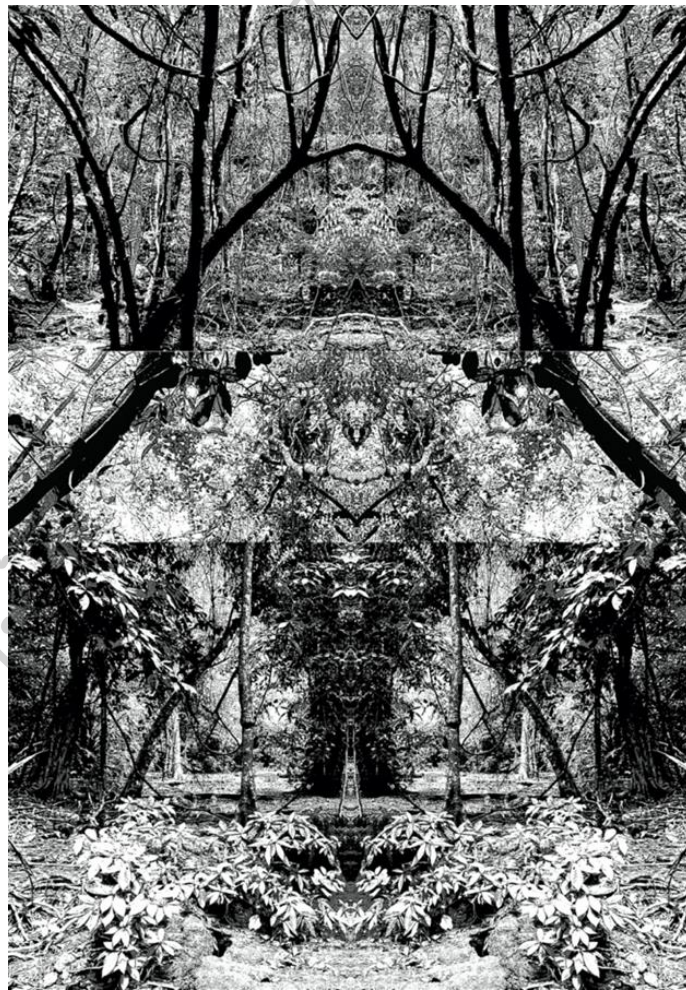
เส้นจัดเป็นทัศนธาตุเบื้องต้นในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยนัยนี้เส้นให้ความหมายถึงอุปสรรคหรือปัญหา รวมถึงความวุ่นวายทางกายภาพและทางอารมณ์ของจิตด้วยลักษณะของเส้นในในทิศทางที่ บ้างย้อนแย้ง กริดขวาง บ้างเป็นระบบระเบียบให้ความรู้สึกที่สงบ ซึ่งนัยเหล่านี้อาศัยกายภาพของเส้น อันเป็นผลลัพธ์ผ่านขั้นตอนเทคนิคแกะไม้ เพื่อสื่อสาระนามธรรมแห่งความหมายทางสัญลักษณ์ของ อุปสรรคและความยุ่งเหยิง ของวิถีชีวิตทำให้ต้องพึงสำรวจพินิจ พิจารณาในการกำหนดจิตหรือมีสติ อยู่กับปัจจุบันขณะที่ตัดสั่นใจระทำการอย่างรอบครอบโดยเฉพาะการขับเคลื่อนดำเนินชีวิตอย่าง รู้เท่าทันและสอดคล้องกับสถานการณ์

ภาพที่ 13 ภาพแสดงทัศนธาตุของเส้น (Line) ที่ถูกแกะด้วยเครื่องมือแกะไม้

รูปทรง (Form)

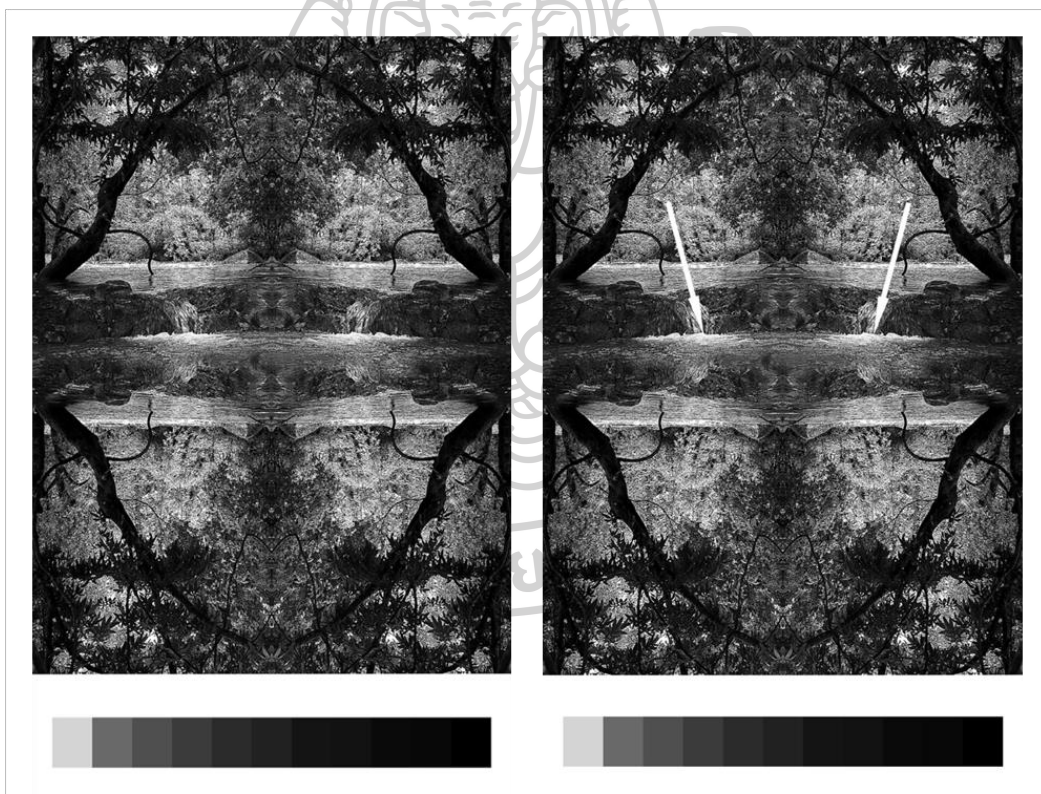
การแสดงความหมายทางรูปทรงหรือรูปลักษณ์รูปทรงของภาพแทนเจตนาแนวความคิดนั้น ประกอบขึ้นจากโครงสร้างเชิงกายภาพของรายละเอียดพืชพันธุ์ต้นไม้บนพื้นที่ป่าในบริบทต่างๆ ที่นำมาผสมผสานให้สมมาตรกันหรือให้ก่อรูปเกิดเป็นรูปทรงแบบใหม่ ในอีกนัยหนึ่งของรูปทรงที่นำมาสมมาตรกันนั้น อันเป็นผลลัพธ์ที่มีลักษณะสอดคล้องเชื่อมโยงถึงโครงสร้างของสถาปัตยกรรมหรือที่อุปมาเปรียบเป็นเสมือนรูปลักษณ์ของ “วิหาร” ในจินตนาการเพื่อสื่อสารสาระถึง “ที่พำนักแห่งจิต” หรือที่พักของจิตที่อยู่ในกำกับสตินั่นเอง

ภาพที่ 14 ภาพแสดงทัศนธาตุรูปทรง (Form)

น้ำหนักของแสงและเงา (Light and shadow)

การแสดงออกทางค่าน้ำหนักของแสงและเงา หรือที่เร้นแฝงไว้ด้วยความจริง ความลวงอันเป็นสาระของการสื่อนัยผ่านค่าน้ำหนักที่อ่อนและเข้มเพื่อให้ผลงานมีความลึกตื้นเป็นระยะภายในภาพ และสร้างมิติลวงตาที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นด้วย หรือเพื่อสื่อสารนามธรรมความรู้สึกถึงความสุขสงบ ความซับซ้อน ความลึกกลับ และแสงสว่างซึ่งเป็นนัยแห่งความตื่นรู้ หรือรู้แจ้งด้วยปัญญาของตนเองอันเป็นสาระประเด็นของผลงานวิถยานิพนธ์ หรือในอีกนัยหนึ่งเป็นเหมือนการแสดงความหมายทางนามธรรมผ่านน้ำหนักของแสงและเงารูปธรรมที่สื่อสารถึงความสว่างหรือการมีช่องทางแห่งความหวังในการดำเนินชีวิตด้วยสติปัญญาเป็นเครื่องมือนำทางสำรวจพิจารณาค้นหาวิถีทางออกจากผืนป่าอันมีกายภาพที่สอดคล้องคล้ายคลึงกันเป็นเสมือนภาพลวงหรือความจริงความลวงในชีวิตจริงนั่นเอง

ภาพที่ 15 ภาพแสดงค่าน้ำหนักของแสงและเงา

วิธีการและขั้นตอนในการสร้างสรรค์

เมื่อกระบวนการทางความคิดถูกถ่วงและตกผลึกแล้วจึงนำมาสู่การสร้างเป็นภาพร่างต้นแบบของเจตนาแนวความคิด และนำไปสู่กระบวนการของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ ที่อาศัยกลวิธีของการสร้างแม่พิมพ์โดยวิธีการแกะลงบนผิวไม้ หรือในอีกนัยหนึ่งเป็นการพิมพ์ภาพพิมพ์ผิวปูน ซึ่งเป็นกระบวนการทำภาพพิมพ์ที่สร้างแม่พิมพ์ด้วยการแกะให้เป็นร่องลึกเข้าไปบนผิวหน้าแม่พิมพ์และใช้ผิวบนของส่วนปูนเป็นส่วนที่สร้างให้เกิดรูปภาพและในการพิมพ์นั้นต้องใช้ลูกกลิ้งที่กลิ้งหมึกแล้วมากลิ้งลงบนผิวหน้าแม่พิมพ์ หมึกจากลูกกลิ้งจะติดเฉพาะผิวด้านบนของส่วนที่ไม่ถูกแกะออกไปเท่านั้น (ส่วนที่ถูกแกะออกนั้นหมึกจะไม่ติด) นำกระดาษปิดทับลงบนแม่พิมพ์และนำไปกดอัดด้วยเครื่องมือหรือแทนพิมพ์ หมึกจะติดกระดาษเกิดเป็นรูปขึ้นมาตามรูปที่แม่พิมพ์ถูกแกะออก เทคนิคที่อยู่ภายใต้กระบวนการนี้ เช่น Woodcut ,Wood Engraving , Linocut , Collagraph เป็นต้น ซึ่งนับตั้งกล่าวเป็นกระบวนการทางเทคนิคภาพพิมพ์ที่สามารถสร้างรายละเอียดของเส้น น้ำหนัก และแสงเงา อันเป็นวิธีการทำภาพพิมพ์ที่ให้ผลลัพธ์แห่งความสัมฤทธิ์ “รูปแบบผลงาน” สอดคล้องกับเจตนาของแนวความคิดหรือที่สามารถสร้างสัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเป็นรูปธรรมหรือสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพของพื้นที่สภาวะแห่งจิตนั่นเอง

กล่าวคือกระบวนการสร้างสรรค์โดยนัยนี้มีสิ่งสำคัญในส่วนของวิธีคิดเมื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาสู่การสร้างสรรคด้วยกระบวนการพิมพ์ภาพพิมพ์ผิวปูน หรือวิธีการทำเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้สามารถแตกประเด็นรายละเอียดออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นตอนการเตรียมแม่พิมพ์

ลำดับแรกนำแม่พิมพ์ซึ่งเป็นไม้อัด(Medium-Density Fiberboard)ไปตัดให้ได้ขนาดตามต้องการจากนั้นนำกระดาษทรายเบอร์ 80 ขัดตรงบริเวณขอบไม้ทั้ง 4 ด้าน ต่อจากนั้นนำกระดาษทรายเบอร์ 200 ขัดอีกรอบเพื่อให้เนื้อไม้ทั้ง 4 ด้านที่ถูกตัดออกไปมีความเรียบเนียนและไม่เป็นขุย เมื่อขัดบริเวณขอบแผ่นไม้ทั้ง 4 ด้าน แล้วจึงนำกระดาษลอกลายและภาพร่างต้นแบบ(Sketch)วางทาบปิดทับลงบนแม่พิมพ์ และใช้ปากกาลูกกลิ้งกดแบบลายเส้นตามแบบภาพร่างต้นแบบโดยนัยนี้ การลอกลายหรือการกดแบบลายเส้นจะต้องเริ่มคัดลอกจากน้ำหนัที่อ่อนสุดก่อน จากนั้นถึงนำไปแกะและพิมพ์เพื่อนำกลับมาคัดลอกน้ำหนัที่เข้มมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ

ภาพที่ 16 ภาพแสดงขั้นตอนการเตรียมแม่พิมพ์

ขั้นตอนการสร้างแม่พิมพ์

เมื่อถอดแบบลายเส้นบนผิวแม่พิมพ์เสร็จแล้ว นำเครื่องมือแกะไม้หรือสว่านแกะไม้แกะลงในบริเวณต่างๆหรือบริเวณหมายเลขต่าง ๆ (ที่ทำสัญลักษณ์ช่วยจำกำกับไว้) โดยแกะลงบนเนื้อไม้ไปตามเส้นที่ได้ร่างแบบไว้และใช้สว่านแกะไม้เบอร์ 1 ในการแกะบริเวณขอบด้านนอกของเส้นหรือจุดที่ต้องการให้ผลลัพธ์เป็นเส้นที่เล็กจากนั้นใช้สว่านแกะไม้เบอร์ 2 แกะด้านในตาม หากทว่าเมื่อพื้นที่มีขนาดใหญ่มากขึ้นก็จะใช้สว่านแกะไม้ตัว U ในการแกะ ซึ่งสว่านแกะไม้ตัว U นั้นสามารถแกะเส้นได้ขนาดใหญ่กว่าสว่านแกะไม้เบอร์ 1 และเบอร์ 2 สำหรับเนื้อไม้ส่วนที่ไม่ถูกแกะออกไปนั้นคือ พื้นที่ที่หมึกจะติดบริเวณผิวหน้า กล่าวคือพื้นที่ที่ถูกแกะออกไปจะเป็นพื้นที่ที่ไม่ต้องการให้สีติดแต่ทว่าในส่วนพื้นที่ที่ไม่ได้แกะนั้นหมึกพิมพ์จะติดในส่วนนี้ หลังจากแกะไม้เสร็จแล้วถือเป็นอันเสร็จสมบูรณ์ในขั้นตอนการสร้างแม่พิมพ์

ภาพที่ 17 ภาพแสดงขั้นตอนการสร้างแม่พิมพ์

ขั้นตอนการพิมพ์ผลงาน

กล่าวคือเมื่อเสร็จขั้นตอนการสร้างแม่พิมพ์หรือได้ผลลัพธ์ของแม่พิมพ์ที่มีคุณภาพสมบูรณ์ตามเจตนาแล้ว ถึงนำแม่พิมพ์เข้าสู่ขั้นตอนการสร้างรูปธรรมของผลงานซึ่งนับนี้ย่อมมีสื่อการพิมพ์ภาพผลงานนั่นเอง ที่ต้องเริ่มจากขั้นตอนการทำความสะอาดแม่พิมพ์โดยการใช้ไม้ขนไก่ปิดฝุ่นและเศษของเนื้อไม้ที่ถูกแกะออก หากถ้าไม่ปิดฝุ่นและเศษไม้ออกเมื่อกำลังสีหรือหมักพิมพ์จะทำให้เศษไม้จากแม่พิมพ์ติดลูกกลิ้งอันเป็นสาเหตุทำให้สีที่กลิ้งลงบนแม่พิมพ์ไม่เรียบเนียนหรือปรากฏเป็นรอยของเศษไม้ได้ หลังจากปิดทำความสะอาดเศษไม้และฝุ่นแล้วถึงนำกระดาษสำหรับพิมพ์ผลงานเข้ามาร์คตัว L อันเป็นเครื่องหมายแสดงการกระดาษพิมพ์แผ่นแม่พิมพ์จากนั้นนำแม่พิมพ์ไปผ่านการกลิ้งสีโดยใช้ลูกกลิ้งไปกลิ้งสีแล้วนำมากลิ้งลงบนแม่พิมพ์ เมื่อกำลังสีลงบนแม่พิมพ์จนเรียบเนียนสม่ำเสมอตามที่ต้องการเสร็จแล้วจึงนำแม่พิมพ์มาวางบนเครื่องหมาย (มาร์คตัว L) แล้วนำกระดาษพิมพ์วางปิดทับลงแม่พิมพ์จากนั้นจึงนำแม่พิมพ์เข้าแท่นพิมพ์ เมื่อพิมพ์สีแรกเสร็จแล้วจึงนำแม่พิมพ์ไปเข้าสู่ขั้นตอนการลอกลายอีกครั้งเพื่อแกะแม่พิมพ์และพิมพ์ในลำดับสีอื่นๆ จนครบทุกค่าน้ำหนักตามที่กำหนดไว้ภาพต้นแบบถึงเป็นความสัมฤทธิ์แห่งขั้นตอนการพิมพ์ผลงาน

ภาพที่ 18 ภาพแสดงขั้นตอนการพิมพ์ผลงาน

อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์

เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ (Woodcut) สามารถแบ่งออกเป็นหลายกลุ่มได้ดังนี้

อุปกรณ์ในการสร้างแม่พิมพ์

- แม่พิมพ์ไม้อัด (Medium-Density Fiberboard)

อุปกรณ์ในการสร้างภาพร่างต้นแบบ (Sketch)

- กล้องถ่ายภาพ (Nikon camera)
- คอมพิวเตอร์ (Computer)
- เกรยอง (Crayon)
- กาว (Glum)

เครื่องมือในการสร้างแม่พิมพ์

- กระดาษลอกลาย
- กระดาษทรายเบอร์ 80 และเบอร์ 200
- ปากกาลูกลื่น
- เครื่องมือแกะไม้ (Speedball)

อุปกรณ์ในการล้างแม่พิมพ์

- น้ำมันสน (Turpentine)
- ทินเนอร์ (Thinner)
- เศษผ้า (Rag)

อุปกรณ์สำหรับพิมพ์ผลงาน

- กระดาษสำหรับพิมพ์ผลงาน (Fabriano Paper)
- หมึกพิมพ์ (Woodcut Ink)
- ลูกกลิ้งยาง (Rubber Brayer)
- แท่นพิมพ์แบบลูกกลิ้งหมุน (Woodcut press)
- เกรียงสำหรับผสมหมึกพิมพ์ (Painting Knife)
- ผ้าสักหลาด (Woolen Fabric)
- กระดานไม้อัดสำหรับขึงผลงานเมื่อพิมพ์ผลงานเสร็จสมบูรณ์
- คลิปหนีบกระดาษ (Clips)
- อุปกรณ์ใช้ถู (Baren)
- มาร์คตัว L

ภาพที่ 19 ภาพอุปกรณ์สำหรับสร้างภาพร่างต้นแบบ

ภาพที่ 20 ภาพอุปกรณ์สำหรับสร้างแม่พิมพ์

ภาพที่ 21 ภาพอุปกรณ์สำหรับล้างแม่พิมพ์

ภาพที่ 22 ภาพอุปกรณ์สำหรับพิมพ์ผลงาน

บทที่ 4

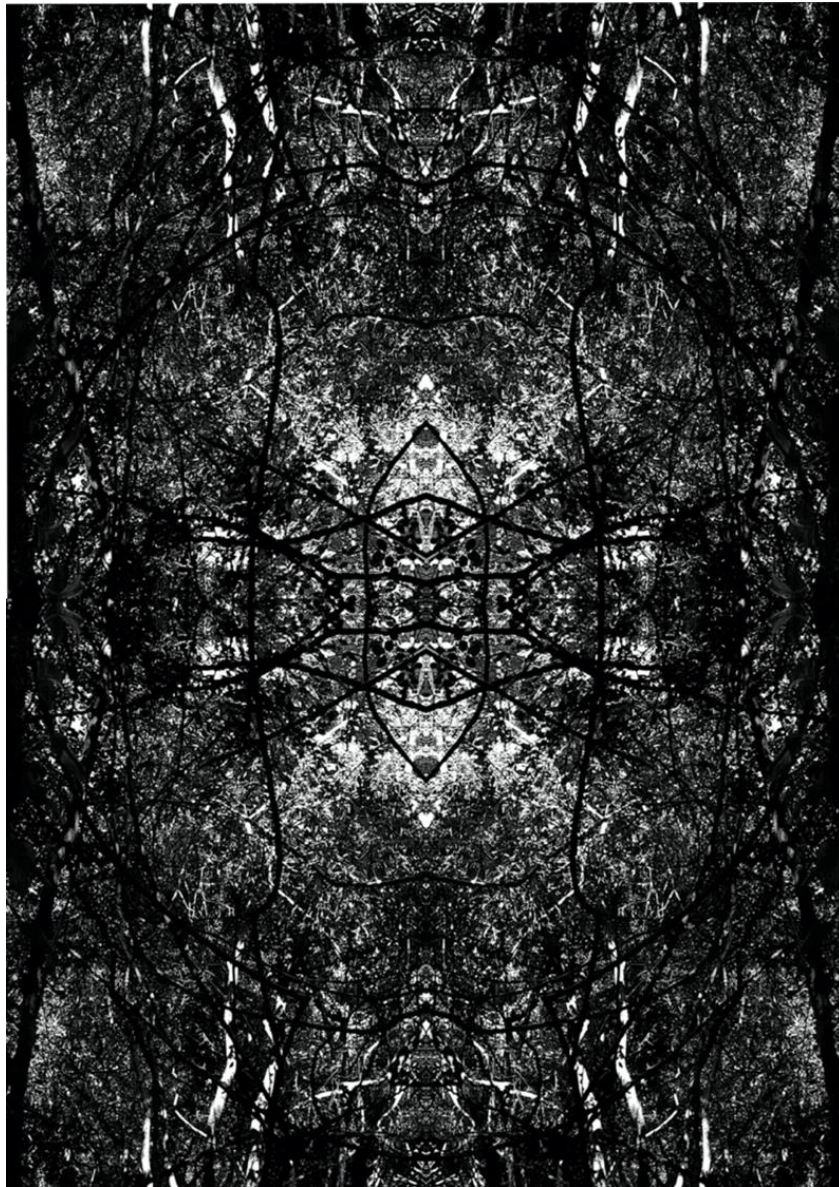
แนวทางและการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

กล่าวคือในการสร้างสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์หัวข้อ “ที่พำนักแห่งจิต” อยู่ภายใต้บริบทศิลปะร่วมสมัยระบบปัจเจกที่ก่อปรมนวดด้วยเรื่องราวเนื้อหา(ความหมาย ความคิด) รูปแบบและเทคนิควิธีการ ซึ่งในการแสดงออกที่เป็นไปตามเจตนาของแนวความคิดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดตั้งเอาไว้ และนับนี้เป็นกระบวนการของการเรียนรู้รวมถึงศึกษาค้นคว้าข้อมูลในบริบทต่างๆเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา รูปแบบ และเทคนิควิธีการในการวิจัย และสร้างสรรค์ผลงานอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ช่วงปีการศึกษา 2560 - 2564 เป็นช่วงเวลาที่ได้ศึกษาหาข้อมูลความรู้เชิงทบทวนวรรณกรรมและทดลองพัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ อันเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้วยโดยนัยเหล่านี้สามารถวิเคราะห์ระบบของการสร้างสรรค์ผลงานและการพัฒนาออกเป็น 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560

ในการสร้างสรรค์ผลงานในระยะแรกนั้นได้มุ่งเน้นนำเสนอประเด็นสาระเรื่องราวเนื้อหาที่สะท้อนบริบทแห่งความหลากหลายที่ซับซ้อนของสังคมยุคปัจจุบันซึ่งเต็มไปด้วยความเจริญทางวัตถุ และมีความจริงที่ไร้หน้ากากชูคออยู่ในความลวงนั้นเป็นได้ทั้งแง่ดีและด้านร้าย ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยของสิ่งที่มีกระทบเปลือกภายนอกอันเป็นเพียงรูปร่างที่ห่อหุ้มอยู่รอบด้าน ถ้าปราศจากสิ่งกั้นขวางทางแห่ง “จิต” ขณะสำรวจพิจารณาหรือหากเปรียบกายเป็นเสมือน “วิหาร” พื้นที่ที่ถูกห้อมล้อมด้วยเสาทั้งสี่ก็ย่อมกลายเป็น “ที่พำนักแห่งจิต” หรือเป็นภาพแห่งมายา “ความลวง” ที่ถูกปรุงแต่งสร้างขึ้นให้เป็นรูปแบบหรือมีรูปร่างที่ละม้ายคล้ายคลึงกันจนสร้างความรู้สึที่คุ้นชินคุ้นเคยและหลงไปกับความเป็นธรรมชาติ เพื่อให้รู้สึกปลอดภัยเมื่อได้เห็นหรือได้อยู่ภายในอาณาบริเวณสถานที่แห่งนั้น แต่ทว่าหากถ้าเราสำรวจเพ่งพินิจด้วยสติปัญญาและทบทวนในสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเสมือนจริงหรือมีความคล้ายที่สอดคล้องเชื่อมโยงกันในบริบทรอบด้านจะเห็นได้ว่า สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งลวงที่เราปรุงแต่งสร้างขึ้นเพื่อตนเองทั้งสิ้นหรือเพื่อให้ตนเองรู้สึกดี รู้สึกอบอุ่นปลอดภัยและสัมผัสได้ถึงความสุขสงบในพื้นที่แห่งนี้ กล่าวได้ว่าจินตภาพลวงหรือภาพสมมติแห่งฝันป่า ฝันน้ำ และสภาพแวดล้อมที่อุดมไปด้วยพืชพันธุ์ต่าง ๆ โดยนัยนี้ย่อมเป็นวิถีแห่งจิตที่รับรู้ส่งผลให้สิ่งที่ห่อหุ้มจิตคือ “กาย” ได้สุขสงบ ผ่อนคลายความเหนื่อยล้าที่เกิดขึ้นจากปัจจัยรอบด้านในแต่ละวัน การสร้างสรรค์ผลงานที่อาศัยใช้กายภาพของป่าพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ อันเป็นสิ่งแวดล้อมที่คนกรุงฯ น้อยคนจะได้สัมผัสโดยตรงเป็น

เรื่องราวเนื้อหาแห่งจินตภาพถึงสถานที่ที่ข้าพเจ้าเองเฝ้าถวิลหาและด้วยเจตนาสร้างสรรค์ผลงานให้สื่อ ประเด็นสาระแห่งความหมายทางนามธรรมความรู้สึกที่สุขสงบแห่งดุลยภาพจิต โดยนำรูปแบบของ ธรรมชาติที่มีความงามและความหมายเชิงกายภาพมาปรับบริบทใหม่ให้มีรูปแบบที่โน้มน้ำหนักความรู้สึก ถึงโครงสร้างของสถาปัตยกรรมที่เชื่อมโยงกับความเชื่อความศรัทธาในประเด็นเรื่อง “ธรรมะและ ธรรมชาติ” หรือสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพแห่งดุลยภาพพื้นที่จิตอันก่อปรด้วย “สัจจะ สุนทรียะ และธรรมะ” ในช่วงแรกการสร้างสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์เชิงรูปแบบผลงานยังไม่สามารถ ถ่ายทอดรูปลักษณะแห่งความสมดุลหรือเป็นสัญลักษณ์ทางเนื้อหาซึ่งให้ความหมายนามธรรมได้ด้วย เพราะรูปแบบของผลงานยังมีความเหมือนจริงยังยึดติดกับต้นแบบข้อมูลธรรมชาติพื้นที่ป่าอย่างมาก จึงได้สัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ “วัตถุทางศิลปะ” กายภาพหรือรูปแบบผลงานยังไม่สอดคล้องกับ การเป็นรูปสัญลักษณ์ทางเนื้อหาที่ให้ความหมายทางนามธรรมตามเจตนา คือยังไม่สามารถเอื้อ ประโยชน์ต่อการโน้มน้ำหนักไปสู่การเป็นภาพแทนของพื้นที่จิตหรือ “ที่พำนักแห่งจิต” ในบริบทของศิลปะ กึ่งนามธรรมหรือในแบบเหมือนจริงเชิงอุดมคติตามเจตนาตามแนวความคิด ดังนั้นจึงศึกษาค้นคว้า ข้อมูลเรื่องราวเนื้อหาเพิ่มเติมหรือให้ลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น และทดลองหากลวิธีเชิงศิลปะสื่อแห่ง ทัศนศิลป์ในการสร้างสรรค์สร้างสรรค์เกี่ยวกับกระบวนการทางเทคนิค เพื่อทำความเข้าใจกับลักษณะ ทางธรรมชาติกระบวนการทางเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ ซึ่งพบปัญหาในขั้นตอนการพิมพ์ที่เป็นสาเหตุ ทำให้ผลงานไม่สามารถสื่อสะท้อนผลลัพธ์แห่งความสมถึหรือการแสดงความหมายถึงเป็นกายภาพ ที่ซับซ้อนและน้ำหนักภายในผลงานยังขาดมิติที่โน้มไปสู่ความรู้สึกถึงความลวง จึงต้องปรับปรุงพัฒนา ทั้งด้านรูปแบบงานและกลวิธีทางเทคนิคให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 23 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 1
ขนาด 120 x 70 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2560

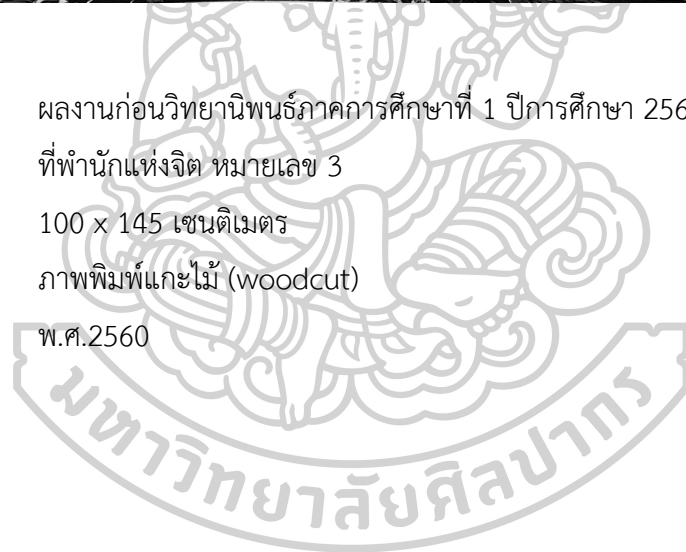

ภาพที่ 24 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 2
ขนาด 80 x 130 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2560

ภาพที่ 25 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 3
ขนาด 100 x 145 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2560

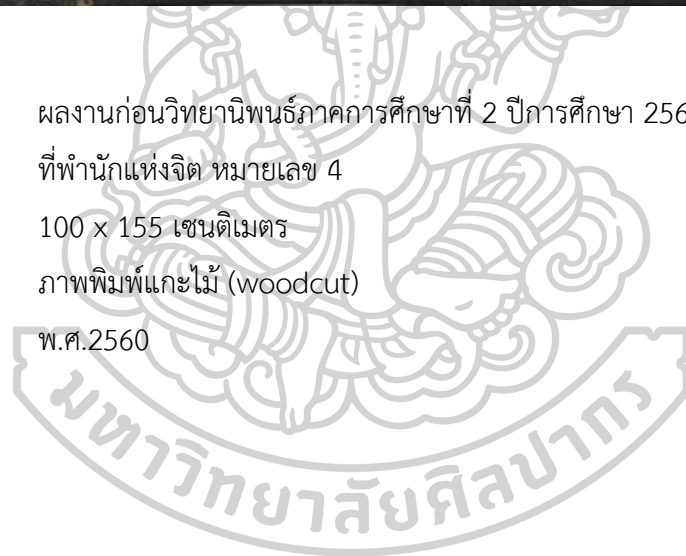
ระยะที่ 2 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560

การสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 2 ได้ปรับเปลี่ยนบริบทพื้นที่ โดยตีความด้วยวิจารณ์ญาณและความรู้สึกหรือวิเคราะห์โครงสร้างของชนชาตินำมาใช้เป็นข้อมูลต้นแบบสร้างให้เกิดรูปทรงรวมไปถึงเป็นรายละเอียดของผลงานเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการจินตนาการถึงมโนคติแห่งความสุขสงบที่อยู่รอบ ๆ พื้นที่ที่เราอาศัยอยู่(สังคมเมือง) และได้ศึกษาทดลองเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้รวมการพิมพ์ผลงานโดยพัฒนาจากผลงานในระยะที่ 1 ที่เป็นสีขาวย เทาและดำ จากการพิมพ์สีขาวยและดำ ก็ปรับเปลี่ยนมาเป็นการพิมพ์สีดำผสมกับมีเดียม แต่ทว่าวิธีการพิมพ์มีเดียมยังไม่สามารถแสดงผลลัพธ์เชิงสัมฤทธิ์ผลด้านบรรยากาศและค่าน้ำหนักที่ลุ่มลึกได้ตามเจตนา จึงทำให้แสงและเงาในผลงานไม่ก่อให้เกิดเป็นดุลยภาพที่สมบูรณ์ หรือไม่สอดคล้องตรงตามเจตนาของแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์

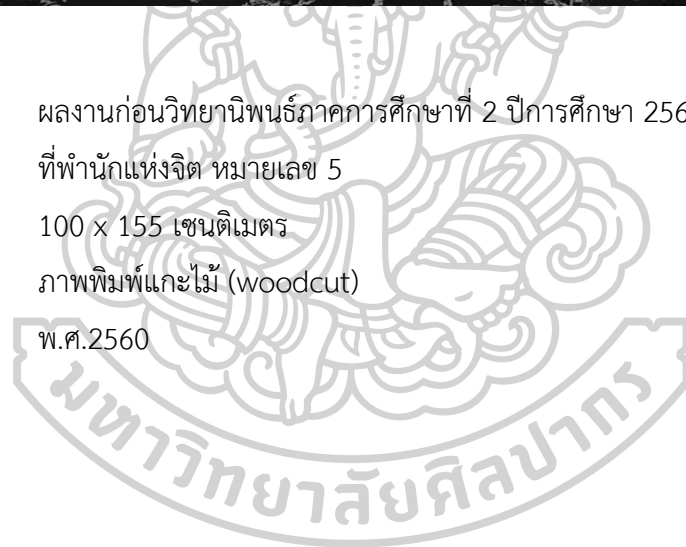

ภาพที่ 26 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 4
ขนาด 100 x 155 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2560

ภาพที่ 27 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 5
ขนาด 100 x 155 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2560

ภาพที่ 28 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 6
ขนาด 160 x 100 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2560

ระยะที่ 3 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561

ผลงานในระยะที่ 3 เริ่มให้ผลสัมฤทธิ์ในการการสร้างสรรค์ที่ตัวลงมากขึ้น ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ และเทคนิควิธีการ โดยระยะที่ 3 นี้ได้นำข้อมูลธรรมชาติมาปรับบริบทใหม่ด้วยการให้ความสำคัญต่อกายภาพของผืนป่าพื้นที่ธรรมชาติที่มุ่งเน้นคุณภาพเชิงสมมาตรให้มีลักษณะที่เปลี่ยนไปจากเดิม โดยตั้งใจเลือกภาพธรรมชาติมาปรับเปลี่ยนและสร้างรูปแบบให้มีลักษณะที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับสถาปัตยกรรม หรือ “วิหาร” อันเป็นเสมือนรูปแบบภาพของธรรมชาติในเชิงอุดมคติจากจินตนาการอันเป็นจินตนาการถึงมโนคติแห่งความสุขสงบของจิตที่ว่าง ส่วนในเรื่องของเทคนิควิธีการซึ่งได้ศึกษาทดลองเพิ่มเพื่อสร้างทักษะศิลป์ที่มากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับวิธีการพิมพ์สีขาว เทาและดำ จึงทำให้ผลงานมีน้ำหนักที่ชัดเจนและลุ่มลึกมากขึ้นด้วย แต่ทว่าผลลัพธ์ของการสร้างสรรค์สัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์ยังไม่ตรงตามความต้องการที่ตั้งใจไว้ ดังนั้นจึงต้องพัฒนาด้านรูปแบบ เนื้อหา และเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนาของแนวความคิดมากที่สุด

ภาพที่ 29 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 7
ขนาด 160 x 100 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2564

ภาพที่ 30 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 8
ขนาด 160 x 100 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2561

ภาพที่ 31 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 9
ขนาด 160 x 100 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2561

ระยะที่ 4 ผลงานวิทยานิพนธ์ ระหว่างปีการศึกษา 2561-2564

การสร้างสรรคผลงานชุดวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “ที่พำนักแห่งจิต” เป็นสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์งานศิลปะภาพพิมพ์หรือเป็นผลลัพธ์แห่งความสัมฤทธิ์จากการพัฒนาต่อยอดบริบทของการสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบในแต่ละช่วงระยะเวลาของการศึกษาและการสร้างสรรค์ ด้วยกระบวนการพิมพ์ภาพพิมพ์แกะไม้ โดยได้นำข้อชี้แนะกอปรทั้งคำวิจารณ์ของคณาจารย์ที่ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาวิเคราะห์ตีความด้วยวิจยารณญาณและความรู้สึกเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงและค้นพบวิถีทางการแก้ไขปัญหามากที่สุด โดยนัยเหล่านี้สามารถสรุปประเด็นสาระแห่งความสัมฤทธิ์ของการพัฒนาผลงานชุดวิทยานิพนธ์ออกเป็นบริบทด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านเนื้อหา แนวความคิดและความหมายของสัญลักษณ์

จากการนิยามและกำหนดประเด็นสาระความมุ่งหมายด้วยการสื่อแสดงออกผ่านการสร้างพื้นที่ป่าบนความสมดุลแห่งธรรมชาติในอุดมคติจากจินตนาการ อันเป็นจินตภาพถึงมโนคติแห่งความสุขสงบที่มีอยู่รอบ ๆ ในทุกพื้นที่ที่เราอาศัยอยู่ โดยมีเจตนาเชิงรุกโลบายใช้บริบทแวดล้อมให้แสดงความหมายทางนามธรรมหรือมีความละม้ายคล้ายกันราวกับเป็นเสมือนพื้นที่เดียวกันเพียงแต่ทว่าแฝงนัยแห่งมุมมองที่หลากหลายทิศทางและมีความลุ่มลึกในแบบที่ทับซ้อนด้วยคุณลักษณะของการใช้ลายเส้นหรือภาษาของศิลปะในบริบทต่าง ๆ เพื่อสร้างมิติลวงตาบนระนาบสองมิติของพื้นภาพที่อุปมาเปรียบได้ดั่งพื้นที่แห่ง “จิต” หรือ “โลกของจิต” ซึ่งมีคุณค่าและมีความสำคัญว่าโลกทางวัตถุ แม้จิตนั้นจะถูกห่อหุ้มด้วย “กาย” แต่ทว่าจิตก็ยังมีอำนาจเหนือกาย ดังนั้นพื้นที่ในความหมายนี้จึงเปรียบดั่งพื้นที่ในความต้องการของจิตหรือเป็นสถานที่เพื่อพำนักแก่จิตมนุษย์ผู้ต้องการสำรวจพิจารณาจิต รวมถึงเพื่อการสำรวจรวมกายด้วยจิตในกำกับ “สติ” ที่ตั้งมั่นสงบนิ่งไม่โยกโคลงไปตามอารมณ์ความคิดของจิต เป็นจิตที่ปล่อยวางจากการยึดติดในตัวตนหรือตื่นรู้ด้วยสติปัญญาตนเอง

ด้านกระบวนการทางเทคนิค

กล่าวคือรูปแบบหรือเป็นกายภาพแห่งผลงานอันเป็นสัมฤทธิผลเชิงผลลัพธ์ของเทคนิควิธีการที่ได้พัฒนาปรับปรุงอย่างเป็นระบบในระยะต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่าในการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ซึ่งให้ความสำคัญต่อการสร้างค่าน้ำหนักและมิติแห่งความลุ่มลึกผ่านเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ โดยอาศัยกลวิธีของการพิมพ์สีขาว เทาและดำ ซึ่งทำให้ผลงานมีความสมบูรณ์ตรงตามความมุ่งหมายวัตถุประสงค์หรือเป็นเจตนาของแนวความคิดที่ตั้งไว้

ในกระบวนการวิจัยและการสร้างสรรค์ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ ได้พบประเด็นปัญหาที่หลากหลาย รวมถึงได้นำมาสู่การวิเคราะห์ประมวลผลสรุปแนวทางในการแก้ไขปัญหา จึงทำให้เกิดการพัฒนาในบริบทด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเนื้อหา รูปแบบและเทคนิควิธีการ จึงทำให้ผลงานมีคุณภาพ

ของความลุ่มลึกหรือให้มิติแห่งความลวงบนพื้นระนาบตามเจตนาของการสร้างสรรค์ ในอีกนัยหนึ่ง ผลงานวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “ที่พำนักแห่งจิต” ที่สื่อสาระสัญลักษณ์ทางเนื้อหาให้ความหมายทางนามธรรมสอดคล้องเชื่อมโยงกับสถานที่แห่งอุดมคติ หรือโลกของมโนคติด้วยเจตนานำมาเป็นที่พักพิงแห่งจิตในบริบทพื้นที่ที่เป็นเสมือน “วิหาร” ในใจที่ถูกห้อมล้อมไว้ด้วยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติแห่งผืนป่าทั้งซ้ายและขวา บนและล่าง อันเป็นสมดุลงกายภาพที่สะท้อนกันและกันจนเสมือนประหนึ่งเป็นดุจภาพเดียวกันของกายและจิต โดยนัยนี้ที่อาศัยใช้เรื่องราวของธรรมชาติที่มีความงามและความหมายทางกายภาพว่านำมาปรับบริบทสร้างขึ้นใหม่ให้เป็นสถานที่หรือพื้นที่แห่งสัจฐาน “จิต” ที่มั่นคงหนักแน่นหากว่าประณีตงดงามเป็นพื้นที่แห่งการบ่มเพาะจิตและให้ความรู้สึกที่อิสระ ตื่นอยู่ เบิกบาน สงบเย็นหรือผ่อนคลายที่จิต โดยอาศัยกระบวนการทางทัศนศิลป์งานศิลปะภาพพิมพ์ เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้เป็นเครื่องมือและกลวิธีเฉพาะของตนเองในการสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพแห่งพื้นที่สภาวะจิตใจที่อยู่ในกำกับด้วยสติปัญญาสำหรับเป็นอนุสติแก่ตนเองและเพื่อนมนุษย์ในสังคมด้วย

ผลงานชุดวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 32 ผลงานวิทยานิพนธ์หมายเลข 1
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 10
ขนาด 160 x 110 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2561

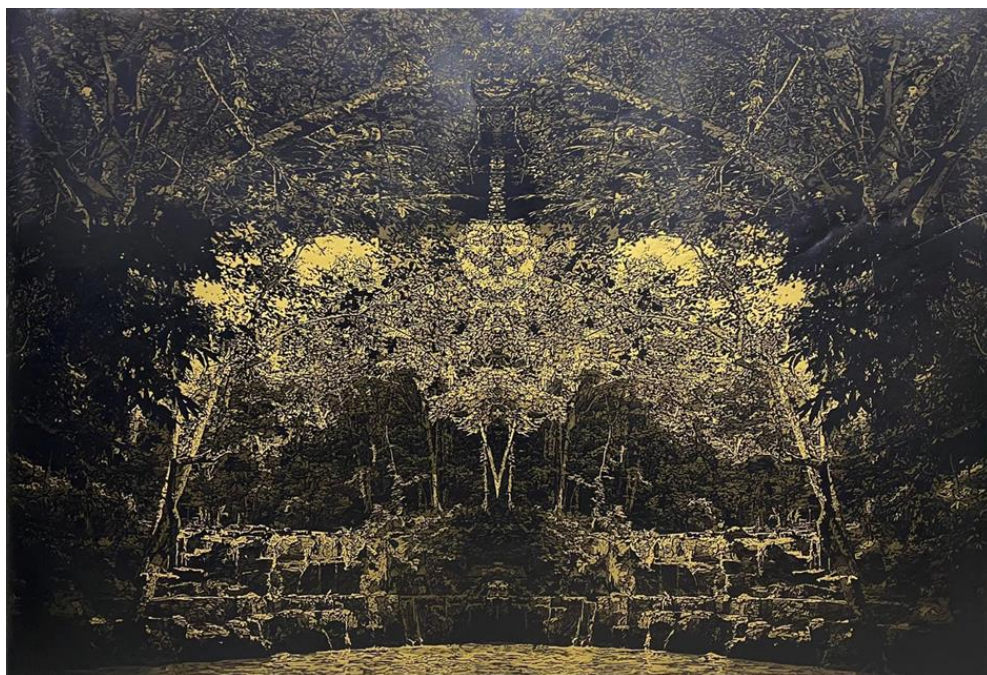
ภาพที่ 33 ผลงานวิทยานิพนธ์หมายเลข 2
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 11
ขนาด 160 x 110 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2561

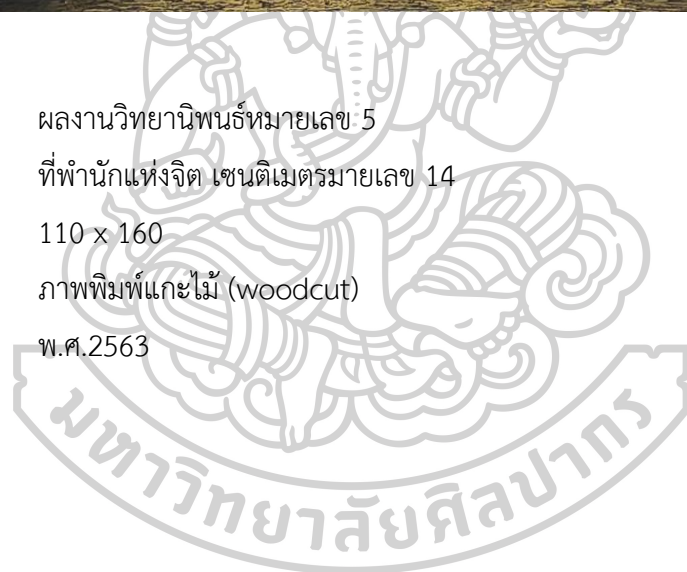
ภาพที่ 34 ผลงานวิทยานิพนธ์หมายเลข 3
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 12
ขนาด 160 x 110 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2562

ภาพที่ 35 ผลงานวิทยานิพนธ์หมายเลข 4
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 13
ขนาด 160 x 110 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2562

ภาพที่ 36 ผลงานวิทยานิพนธ์หมายเลข 5
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต เซนต์เมตรหมายเลข 14
ขนาด 110 x 160
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2563

ภาพที่ 37 ผลงานวิทยานิพนธ์หมายเลข 6
ชื่อผลงาน ที่พำนักแห่งจิต หมายเลข 15
ขนาด 155 x 110 เซนติเมตร
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut)
ปีที่สร้าง พ.ศ.2563

บทที่ 5

บทสรุป

วิทยานิพนธ์หัวข้อ “ที่พำนักแห่งจิต” เป็นสัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ ที่อาศัยกระบวนการพิมพ์ภาพพิมพ์ผิวขุนหรือเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้กอบปรัก เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างเป็นระบบตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต ระดับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร หรือเป็นผลสัมฤทธิ์ของการวิจัยและการสร้างสรรค์ที่อยู่ภายใต้บริบทของศิลปะร่วมสมัยซึ่งผนวกไว้ด้วย เรื่องราว เนื้อหา (ความหมาย ความคิด) รูปแบบและเทคนิควิธีการ อันเป็นกรอบแนวความคิดและแนวแห่งความสัมฤทธิ์ทางการแสดงออกที่สอดคล้องตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ให้ผลลัพธ์ในการสร้างสรรค์เป็นวัตถุทางศิลปะหรือผลงานศิลปะภาพพิมพ์ซึ่งในอีกนัยหนึ่งเป็นวัตถุทางสุนทรียภาพเชิงนวัตกรรมแห่งทัศนศิลป์ด้วย

การสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ เป็นการสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพแห่งพื้นที่ “จิต” อันมีนัยยะเป็นเสมือน “วิหาร” คือ ที่อยู่หรือที่พำนักของจิตใจ โดยนัยนี้ที่อาศัยกระบวนการทางทัศนศิลป์เป็นเครื่องมือในการสร้างรูปลักษณ์สุนทรียภาพแห่งพื้นที่สภาวะจิตใจ “สภาวะอนันต์แห่งจิต” ที่อยู่ในกำกับสติและเป็นอนุสติแก่ตนเองรวมถึงเพื่อนมนุษย์ในสังคมให้พึงตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในบริบทแวดล้อมรอบๆตัวเราล้วนเป็นสังขาร อันเป็นเรื่องราวธรรมดาแห่งความจริงที่ต้องยอมรับและอยู่ร่วมกับทั้งความสุขและอุปสรรคให้ได้อย่างผู้เชื่อมั่นในศักยภาพแห่งสติปัญญาของตนเอง หรือเชื่อมั่นในกฎแห่งธรรมชาติที่ตายตัวอันเป็นเหตุเป็นผลที่จะทำให้เราเข้าใจธรรมชาติของจิตและเมื่อเข้าใจย่อมโน้มนำสู่ความว่างที่สงบระงับไม่หลงเพลิดเพลนไปกับอารมณ์หรือไม่โยกโคลงไปตามอารมณ์แห่งความอยากและความปรารถนาต่าง ๆ ตระหนักว่าทุกสิ่งเป็นไปด้วยเพราะเหตุปัจจัย ดังเช่น “คุณธรรมเกิดจากปัญญา” เหตุผลมักถูกจำกัดด้วยอารมณ์ ถ้ามนุษย์ตั้งอยู่แต่ในเหตุผลพฤติกรรมของมนุษย์ย่อมเผยปรากฏด้วยมูลเหตุเช่นเดียวกันกับธรรมชาติจิต โดยนัยนี้ที่ให้หลักความคิดของการแบ่งปันด้วยความเมตตาไปยังผู้ที่ประสบปัญหา หรือกำลังเผชิญอยู่กับอุปสรรค เพื่อจักได้มีสติและมีกำลังใจขับเคลื่อนดำเนินชีวิตต่อไปอย่างผู้รู้ตื่น รู้เบิกบานและสุขสงบเย็นในที่พำนักแห่งจิตตนเอง

รายการอ้างอิง

Maurits Cornelis Escher. (1938). *Day and Night*. National Gallery of Art, Washington, DC, United States. <https://amp.theguardian.com/artanddesign/2015/jun/20/the-impossible-world-of-mc-escher>

Yaowana Jiwbumrung. (2559). แบบทดสอบบรอยหยดหมึกของรอร์สชาค.

[https://yaowana.wordpress.com/งานที่ได้รับมอบหมาย/แบบทดสอบชนิดฉายภาพจิต-ห/ไชยวัฒน์. \(2535\). ก้าวไปข้างหน้า. \(พิมพ์ครั้งที่ 5\). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง](https://yaowana.wordpress.com/งานที่ได้รับมอบหมาย/แบบทดสอบชนิดฉายภาพจิต-ห/ไชยวัฒน์. (2535). ก้าวไปข้างหน้า. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง)
ดร.พระมหาจรรยา สุทธิญาโณ. (2548). พุทธวิถี. วารสาร.

ปุลณรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์. (2560). *จิตวิทยาศิลปะ สุนทรียศาสตร์เชิงประจักษ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
แห่งชาติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มณี มีมาก. (2015). *พื้นที่แห่งความสุขสงบ* 10/2015. [ภาพพิมพ์หิน] <https://images.app.goo.gl/nevqmQmoLcVKUJah8>

มณี มีมาก. (2015). *พื้นที่แห่งความสุข* 15/2015. [ภาพพิมพ์หิน] <https://images.app.goo.gl/nevqmQmoLcVKUJah8>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาว นิตยา เหิรเมฆ
วัน เดือน ปี เกิด	30 พฤศจิกายน 2537
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	-ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนชุมแพศึกษา จังหวัดขอนแก่น -ระดับปริญญาศิลปบัณฑิต (ศิลปะภาพพิมพ์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม -ระดับปริญญาโท สาขาทัศนศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
ที่อยู่ปัจจุบัน	290 หมู่ที่ 5 ตำบลโนนหัน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น 40290
ผลงานตีพิมพ์	2564 -ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 36 ประจำปี 2564 “โลกเปลี่ยนไปพลังไทยสร้างอนาคต” -ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมข้างเผือก ครั้งที่ 10 ในฝัน 2563 -ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมข้างเผือก ครั้งที่ 9 สยามเมืองยิ้ม 2562 -ร่วมแสดงนิทรรศการแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ Passion Press สาขา ทัศนศิลป์ (ภาพพิมพ์) ณ หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน -ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมข้างเผือก ครั้งที่ 8 -ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมกรุงเทพฯ ครั้งที่ 4 -ร่วมแสดงนิทรรศการแสดงผลศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 35 ประจำปี 2562 หัวข้อ “ของขวัญแด่พระราชินี” -ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 36 2561 -ร่วมแสดงนิทรรศการแสดงผลศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 35

- ร่วมแสดงนิทรรศการโครงการยุวศิลปินไทย 2561 สาขาศิลปะ 2 มิติ
- ร่วมแสดงนิทรรศการการแสดงผลศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 13 ระดับอายุ 21-25 ปี
- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 33 ประจำปี 2561 หัวข้อ "ภูมิใจ ไทยแลนด์"

2560

- ร่วมแสดงนิทรรศการแสดงผลงานศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติครั้งที่ 12
- ร่วมแสดงนิทรรศการแสดงผลงาน (YONG ARTIST 8) ของค่ายเยาวชน สร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัย ณ หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน
- ร่วมแสดงนิทรรศการแสดงผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 20 จัดโดยนิสิตชั้นปีที่ 4 ณ หอศิลป์จำปาศรี จังหวัดมหาสารคาม

2559

- ร่วมแสดงนิทรรศการแสดงผลงานบ้านฉัน โดยกลุ่มสังกะสี ณ หอศิลป์ วัฒนธรรมขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- ร่วมแสดงนิทรรศการแสดงผลงานร่วมสมัยของศิลปินรุ่นเยาว์ ครั้งที่ 33

2557

- ร่วมแสดงนิทรรศการวาดเส้นจัดโดยกลุ่มสังกะสี ครั้งที่ 1 สถานที่เสริมไทย คอมแพล็กซ์ จังหวัดมหาสารคาม
- ร่วมแสดงนิทรรศการวาดเส้นจัดโดยกลุ่มสังกะสีครั้งที่ 2 สถานที่ลาวไกล เลอรินครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว

รางวัลที่ได้รับ

2564

- รางวัลดีเด่นศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 36 โลกเปลี่ยนไปพลังไทยสร้างอนาคต

2563

- รางวัลชมเชย ศิลปกรรมช่างเผือกครั้งที่ 9 สยามเมืองยิ้ม

2562

- รางวัลรองชนะเลิศ ศิลปกรรมช่างเผือก ครั้งที่ 8

- ได้รับทุนการศึกษาจากกองทุนส่งเสริมการศึกษาศิลปะการสร้างสรรค์ศิลปะ
มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูล ลานนท์
- รางวัลดีเด่นศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 34 ของขวัญแด่พระราชินี
- รางวัลสนับสนุนศิลปินรุ่นใหม่ การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่น
เยาว์ ครั้งที่ 36

2561

- รางวัลเกียรติคุณ เหรียญเงิน “ศิลป์ พีระศรี” การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัย
ของศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 35
- รางวัลยอดเยี่ยมโครงการยุวศิลปินไทย 2561สาขาศิลปะ 2 มิติ

2560

- รางวัลสนับสนุนศิลปินรุ่นใหม่ การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่น
เยาว์ ครั้งที่ 34
- รางวัลเหรียญทองแดง ศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 12

